

משנה - נדרים - עיקר תוי"ט

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ט

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

פרק י

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק יא

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#)

א

פרק

פרק א - משנה א

[א] וחרמים כו'. משום דנדדר ושבועה גבי הדדי כתוב כל נדר וכל שבועת כו', תני להו לשבועות נמי הקא (מה שאין כן בריש גזיר), ואידי תני נמי לאינדך בלהו. ונדריים דמתסר חפצא עליה דאומר קונם כפר זה עלי, שעושה הכפר הקדש עליו, וגבי חרמים נמי אסר חפצא עליה, תני להו גבי הדדי. מה שאין כן שבועה דקאסר נפשיה מחפצא כו'. תוספות: **[ב]** וטעמא בגמרא דנדריים שאינן מוכיחות לא הוי נדריים כו'. ואם תאמר אם כן אמאי

אָקרי יד, כְּתב הַר"ן מְשום דְּלֹא מְסִיק דְּבוּרִיה לְמִימַר כְּקָרָבן. אִי נְמִי דְּלֹא אָמַר אָסוּר בְּהִדְיָא. הַר"ן: **[ג]** שְׂאִינִי אוֹכֵל. וְלֹא דְמִי לְשְׂאִינִי יִשׁוּן שְׂאִינִי מְדַבֵּר דְּרִיש פֶּרֶק דְּלִקְמֹן דְּתַנּוּ דְּמִתֵּר מְדֹאוּרִיתָא דְּהוּי דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ, דְּהִתֵּם אִין בּוּ מִמֶּשׁ לֹא בְּדַבּוּר וְלֹא בְּשִׁנְהָ, אֲבָל הִכָּא מְכַל מְקוּם בְּמִאֲכָל שְׂהוּא מְזָכִיר יֵשׁ בּוּ מִמֶּשׁ וְהוּא קוֹנֵם הַמִּאֲכָל עֲצָמוּ עֲנִין זֶה שְׂאִינִי אוֹכֵל. תּוֹסְפוֹת. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ד]** לָךְ. פְּרוּשׁ מְשַׁלֵּד. כְּפִרוּשׁ רִש"י לְמִי אֲתָה שֶׁל מִי אֲתָה: **[ה]** מְנַדָּה כּוֹי. לְשׁוֹן הַרְמַב"ם מִי שְׂיֹאמַר מְנַדָּה כּוֹי שְׂאִינִי אוֹכֵל לָךְ כּוֹי. אֲבָל הַתּוֹסְפוֹת כְּתִבּוּ דְּהִכָּא אִין צְרִיךְ לְסִימָא שְׂאִינִי אוֹכֵל, דְּאִין לְסַפְקוּ בְּהִרְחַקָת אַרְבַּע אַמּוֹת, דְּאִין לְפָרְשׁוּ בְּלִשׁוֹן נְדוּי לְפִי שְׂאִין אָדָם רְגִיל לְהַזְכִּיר נְדוּי לְעֲצָמוּ כּוֹי, וְאִם כֵּן וְדֹאִי לְשׁוֹן נְדָר הוּא לְשׁוֹן נַע וְנָד וּמְרַחֵק מִהֲנֵאֲתוּ: **[ו]** לְהַחְמִיר. פְּרוּשׁ לְאֲכָל בְּאַרְבַּע אַמּוֹתֵינוּ. הַרְאַב"ד. מִשְׁמַע אֲבָל לֹא לְעֲנִין לְאֲכָל מְשַׁלוּ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ז]** וְכֵן פֶּרֶשׁ לְקָמֹן בְּנִדְבוֹת אִם אָמַר בְּנִדְבוֹת כְּשֵׁרִים הַרִינִי נְזִיר וְהָרִי זֶה קָרָבן, וּלְפִי זֶה רִישָׁא פְּשִׁיטָא וְעִקְרָה מְשׁוּם סִיפָא דְּכְשָׁרִים. אֲבָל בְּגַמְרָא מְפָרֶשׁ בְּאוּמַר כְּנִדְרֵי רִשְׁעִים הַרִינִי עָלִי וְהִימְנוּ, כְּלוּמַר אִם אָמַר כְּנִדְרֵי רִשְׁעִים הַרִינִי וְהָיָה נְזִיר עוֹבֵר לְפָנָיו. וְכְתַב הַר"ן וְלֹא אֲצִטְרִיךְ אֶלָּא מְשׁוּם סִיפָא כּוֹי, דְּכְשָׁאוּמַר כְּנִדְרֵי כְּשָׁרִים בְּטַל לִיהָ, אֲבָל כְּשָׁאוּמַר הַרִינִי, אֲפִלוּ דְּלֹא אָמַר כְּנִדְרֵי רִשְׁעִים מִהֲנִי כְּדִתְנִן בְּרִישׁ נְזִיר בְּאוּמַר אֶהָא. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ח]** פְּרוּשׁ שְׂהַנְדָּר הוּא הָרִי עָלִי כְּדִמְסִיק, וְכִינּוּן שְׁכָן אֲפִלוּ כְּשֵׁהִיא בְּפִתַח הָעֶזְרָה אִין נוֹדְרִין דְּהָא אִיכָּא חֲשָׁשָׁא שְׂמָא תְּמוֹת וְהוּא חִיב בְּאַחֲרִיּוֹת וְאֲתִי לִידֵי תַקְלָה בְּבַל תִּאֲחַר. תּוֹסְפוֹת: **[ט]** וְהָא דְּכְתִיב נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקִּימָה לְשִׁמּוֹר מְשַׁפְּטִי צְדָקָה (תְּהִלִּים קִיט), הִהִיא לְזִרוּזֵי נַפְשִׁיהָ בְּעִלְמָא שְׁכָבָר הִם מְחִיבִים לְקַיֵּם אֶת הַמְצֻוָה אוֹ שְׁלֹא לְעֵבֵר עַל לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁרִי לִיהָ לְמַנְדָּר, וְעַל זֶה שְׁנֵי חֲכָמִים (אֲבוֹת פ"ג מ"ג) נְדָרִים סִיג לְפָרִישׁוֹת. הַרְמַב"ם וְהָרַא"ש: **[י]** נְדָר. בְּגַמְרָא וְהָא אָמַרְתָּ אִין נוֹדְרִין. תְּנִי נְדָב. וּמָה שְׂכְּתַב הַר"ב נוֹדְרִין בְּנְזִיר, בְּדוּקָא נְקֻט, לְפִי שְׁלֹא שִׁיךְ בְּנְזִירוֹת אֶלָּא נְדָר. וּפְרִשׁ הַר"ן דְּנְדָר פְּרוּשׁוּ דְּבַר שְׂאִינִי בָּא לְגַמְרֵי בְּנִדְבַת הַלֵּב. וּנְדָבָה מָה שְׂאָדָם נוֹדֵר יוֹתֵר בְּנִדְבַת נַפְשׁוֹ וְשִׁמְעֵשׂוּ יוֹתֵר רְצוּיִים. וּמְשׁוּם הִכִּי אָמְרִינּוּ דְּנְדָר הוּא הָרִי עָלִי, לְפִי שְׂאִינִי מִתְנַדֵּב לְגַמְרֵי כִינּוּן שְׁלֹא הַפְּרִישׁוּ עֲכָשׁוּ, וּנְדָבָה הִיא בְּאוּמַר הָרִי זֶה, לְפִי שְׂהוּא מִתְנַדֵּב וְנְדָרוֹ יוֹתֵר רְצוּי. וּלְפִי זֶה בְּנְזִיר אִף עַל פִּי שְׂאִין הַנְדָּר שֶׁל נְזִירוֹת אֶלָּא בְּלִשׁוֹן נְדָר, מִי שְׁכּוֹנְתוֹ רְצוּיָהּ יוֹתֵר קְרוּי נְזִירוֹתוֹ נְדָבָה וּמִי שְׂאִין כּוֹנְתוֹ רְצוּיָהּ כָּל כֶּד קְרוּי נְדָר, וְשֶׁל הַכְּשָׁרִים נְקָרָא נְדָבָה כִּי אִין בְּנְזִירוֹתָם שׁוּם נְדָנוּד עֲבָרָה:

פרק א - משנה ב

[יא] קוֹנֵם. שְׂאָמַר קוֹנֵם כְּפָר זֶה עָלִי. רִשְׁי"י: **[יב]** וְהוּא הַדִּין לְכָל לְשׁוֹן הַנְּזִיר אָדָם מְחִיב, וְהָא דְּקָא תְּנִי הֵינִי לְשׁוֹנוֹת, מְשׁוּם דְּבַהֲנִי בְּקִיָּאִין. רִשְׁי"י.

וְהָרִין כָּתַב דְּרָבוּתָא אֲשֶׁמְעִינן דְּלֹא מִבְּעִיָּא בְּלִשׁוֹנוֹת לַעֲזוֹ שְׁהֵם לְשׁוֹנוֹת
גְּמוּרִים שְׁהַנּוֹדֵר בְּהֵן נִדְרוֹ נִדֵּר, אֶלְא אֶפְלוּ בְּלִשׁוֹנוֹת שְׁאִינְם גְּמוּרִים, שְׁהָרִי
לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הוּא אֶלְא שְׁנִשְׁתַּבֵּשׁ, וְסִלְקָא דְעֵתָד אֲמִינָא שְׁלֹא יְהֵא נִדֵּר כִּינן
שְׁאִינוּ לְשׁוֹן גְּמוּר בְּפִנֵּי עֲצָמוּ, קָא מִשְׁמַע לֵן: **[יג]** לְקַרְבֵּן. לְהַתְּפִיס בְּקַרְבֵּן,
דְּאֶפְנוּיִים דְּרִישָׁא קֵאִי לְפָרוּשִׁי. הָרֵא"ש: **[יד]** חֶרֶק. הָאוּמֵר כֶּכֶר זֶה עָלֵי
חֶרֶק. רִשִׁי: **[טו]** נְזִיק. שְׁאוּמֵר הָרִינִי נְזִיק אִם אֶכֶל כֶּכֶר זֶה, וְשִׁבוּתָה שְׁלֹא
אֶכֶל. רִשִׁי: **[טז]** בְּמוֹתָא. גְּרִסַת הָרַמְבַּ"ם בְּמוֹהָא, וּמְפָרֵשׁ נְמִי שְׁהוּא כְּנוּי
בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּם. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ג

[יז] לֹא חֲלִין לֹא כו'. הַכִּי גֵרַס הָרַמְבַּ"ם. וּמְפָרֵשׁ שְׁכָל מַה שְׁאֶכֶל לָדָּ לֹא
יְהִיָּה חֲלִין, וְהוּא כְּאֵלוּ אָמַר כָּל שְׁאֶכֶל לָדָּ יְהִיָּה קַרְבֵּן. אֲבָל גְּרִיסַת הָר"ב
לְחֲלִין שְׁאֶכֶל. וְכָתַב הָרֵא"ש שְׁכֵן מִשְׁמַע בְּגִמְרָא כו', וְגַם מִתְּנִיתִין מוֹכַחַת
דְּכָל הָנִי דְּמִתְּנִיתִין אֲשֶׁאֲנִי אוֹכֵל דְּרִישָׁא קִימָא. עַד כָּאן: **[יח]** לֹא חֲלִין.
טַעמָא מְשׁוּם דְּמִכְּלָל לָאו אֵתָה שׁוּמַע הֵן כו'. וְאִם כֵּן לִית הַלְכָתָא כְּוִתִּיה.
וְאֲפִשֵׁר דְּמִתְּנִיתִין לָאו מְשׁוּם דְּמִכְּלָל כו' אֶלְא דְּכִינן שְׁאוּמֵר לְחֲלִין
שְׁמִשְׁמַעוֹ לֹא חֲלִין מִמִּילָא מִשְׁמַע דְּקַרְבֵּן יְהֵא, דְּהָאוּמֵר דְּבָר זֶה אִינוּ מִתַּר
מִשְׁמַע שְׁהוּא אָסוּר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יט]** וְטַמָּא כו'. וּבְהִנֵּי לֹא שְׁנִיד
לְמ"ד פְּתוּחָה בְּתַחֲלָתָן, דְּאֲדַרְבָּה אִי אָמַר לְהוּ בְּלִמ"ד אִיכָּא לְמִימֵר
דְּלִהַתְּרָא קָא מְכוּן. וּבְהִנֵּי נְמִי אָף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר בְּהוּ כ"ף הַדְּמִיוֹן
מִתְּסָרִי, שְׁכִינן שְׁשָׁמוּ מוֹרָה אָסוּר, בְּלֹא כ"ף נְמִי מִתְּסָר לְכִלֵּי עֲלָמָא.
הָר"ן: **[כ]** נוֹתֵר כו'. אָף עַל גַּב דְּהוּ דְּבָר הָאָסוּר, דְּמִתְּפִיס בְּעַקֵּר קִדְשַׁת
הַקַּרְבֵּן שְׁנַעֲשֶׂה נוֹתֵר וּפְגוּל. גְּמָרָא: **[כא]** אָסוּר. לְפִי שְׁהַתְּחִיל בְּכ"ף הַפְּסִיק
בְּאָסוּרָא. הָרֵא"ש: **[כב]** כְּאִימָרָא. בְּכ"ף. דְּהִנֵּי כְּלָהוּ אִין שְׁמֵן מוֹרָה עַל שֵׁם
אָסוּר. אִי נְמִי, בְּלֹא כ"ף מִשְׁמַע דְּנִשְׁבַּע בְּחֵי אִימָרָא, וְכוּ אֲשֶׁאָרָא. הָר"ן.
וְקִשְׁיָא עֲצִים. וְעֵין אוֹת כ"ח: **[כג]** דְּסִתָּם נְדָרִים לְהַחְמִיר, וְעוֹד דְּמִשְׁמַע
דְּמִשָּׂה הִזְדוּעַ קָאמַר. הָר"ן: **[כד]** שְׁנַקְרָאִים אֲשֶׁה רִיחַ נִיחוּחַ. תּוֹסְפוֹת:
[כה] בְּקַרְבֵּן. מְשׁוּם דְּסִתָּם נוֹדֵר בְּקַרְבֵּן הוּא מִתְּפִיס. הָרֵא"ש:

פרק א - משנה ד

[כו] דְּעוֹלָה וּמִנְחָה מִשְׁכַּחַת לָהּ בְּתַמִּידִין וּבְמוֹסְפִים. וּשְׁלָמִים מִשְׁכַּחַת לָהּ
שְׁלָמֵי צְבוּר דְּבִכּוּרִים, אִי נְמִי שְׁלָמֵי נְזִיר: **[כז]** כְּלוּמֵר קָא מִשְׁמַע לֵן דְּהוּי

דָּבַר הַנְּדוּר. וְטַעַמָּא פִּרְשׁ רִישׁ פֶּרֶק ב', וּמִסְתַּבֵּר לְפָרֵשׁ קִרְבָּן עוֹלָה כּו'. דְּקִרְבָּן לָאוּ מִלְתָּא בְּאַנְפֵי נַפְשִׁיהּ הוּא דְּבִיהּ לֹא שִׁיךְ חוֹבָה כּו'. וְאִיכָא לְמִידָק עוֹלָה וּדְדָמֵי לִיהּ לָמָּה אֶצְטְרִיךְ, הָא מְשַׁתְּמַעֵי לְתַרֵּי אַנְפֵי וְאֶזְלִינָן לְחַמְרָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּסִלְקָא דְעֵתָא דְמִינָא דְמִשּׁוּם הַכִּי פִּרְט לְאֵלוּ, לְהַתְּפִיס בְּמִילֵי דְחוֹבָה. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[כח]** וְאִיכָא לְמִידָק מִנְחָה שְׁאִינְהּ בְּאֵה מִבְּעָלֵי חַיִּים מֵאֵי נִשְׁבַּע בְּחַיָּיו שִׁיךְ בִּיהּ. וּמְלָשׁוֹן הִרָא"שׁ מְשַׁמַּע דְּחַיֵּי דְאֶמְרִינָן לָאוּ חַי מְרַגֵּישׁ אֶמְרִינָן אֶלָּא כֹּל דְּבַר מְמַשֵּׁי קוֹרָא לֵה חַי בְּלָשׁוֹן בְּנֵי אָדָם: **[כט]** זֶה לָשׁוֹן הַתּוֹסְפוֹת, הָא קִרְבָּן בְּשִׁתֵּי תִבּוֹת בְּחַיֵּי הַקִּרְבָּן קֹאֲמַר, וְהַכִּי מְשַׁמַּע הָא הֵנָּה בְּקִרְבָּן אֲנִי נִשְׁבַּע. וְהַקִּרְבָּן שְׁאֲמַר בְּתַבָּה אַחַת אֲסוּר, דְּלֹא שִׁיךְ לוֹמַר שֶׁהוּא לָשׁוֹן שְׁבוּעָה כִּינּוּן דְּאֲמַר לִיהּ בְּתַבָּה אַחַת. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ל]** לֹא כּו'. וְהוּא הַדִּין דְּאִי אֲמַר לְקִרְבָּן שְׁאֵכֵל לָךְ, דְּמְשַׁמַּע שְׁפִיר לְקִרְבָּן יְהֵא מַה שְׁאֵכֵל לָךְ. הַר"ן. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לא]** קוֹנָם. רַבִּי יְהוּדָה נִמְי פְּלִיג בְּהָא כּו' דְּהוּא הַדִּין בְּלָשׁוֹן קוֹנָם בְּלֹא כְּ"ף דְּמַתָּר, דְּקוֹנָם פִּי לֹא עָדִיף מְלָשׁוֹן קִרְבָּן עֲצָמוּ. וְעֵינָן עוֹד תּוֹסְפוֹת: **[לב]** וְזֶה לָשׁוֹן הַר"ן, מְשַׁמַּע דְּקוֹנָם קֹאֲמֵי אֲדַבּוּר, וּמְשַׁמַּע נִמְי דְּקֹאֲמֵי אֶפֶה, הַלְּכָד כִּינּוּן דְּסֵתָם נְדָרִים לְהַחְמִיר אֶמְרִינָן דְּאֶפֶה קֹאֲמֵי. וְכֹל זֶה מְדַאֲוֵרִיתָא, אֲבָל מְדַרְבְּנָן אֶפְלוּ עַל דְּבַר שְׁאִין בּוּ מְמַשׁ חַל הַנְּדָר. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

[א] מְתָרִין. הַלָּשׁוֹן אֵינּוּ עוֹלָה שְׁפִיר, דְּאֵטוּ הִנְהוּ דְּפָרֶק קָמָא אֲסוּרִין הוּן שְׁלֹא יָדַר בְּהוּן. וְאֶפְשָׁר לִי לוֹמַר דְּסֵתָם לָן תִּנָּא כְּרַבֵּי מֵאִיר דְּדָרִישׁ טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדָּר וְגו' (קִהְלֵת ה), טוֹב מְזָה וּמְזָה שְׁאִינּוּ נוֹדָר כֹּל עֵקֶר, וְאִף עַל גַּב דְּהֵתָם לְעֵנָן נָדָר דְּאֲמַר עָלֵי לְחַיּוּבִיהּ בְּקִרְבָּן קֹאֲמֵי, הֵכָא נִמְי אִיכָא לְמִיחַשׁ בְּכֻלְהוּ נְדָרִים שְׁמָא יַעֲבֵר עַל אֲסוּרוֹ שְׁאֲסַר עַל נַפְשׁוֹ: **[ב]** הַר"ב לֹא גָרַס בְּגִמְרָא וּמִי אִיכָא לְאֲסוּקֵי כּו' אֶלָּא מְחוּרְתָא. וְכֵן הִרְמַב"ם וְהִרָא"שׁ לֹא גָרְסֵי לִיהּ: **[ג]** כְּבִשֵׁר חֲזִיר. כֹּל מֵינֵי אֲסוּרִין קִתְּנֵי. אֲסוּרִין בְּאֶכִילָה כְּבִשֵׁר חֲזִיר, וְאֲסוּרִים בְּהִנָּאָה כְּעַבּוּדַת כּוֹכְבִים, וְאֲסוּרִים בְּהִנָּאָה שְׁאִין לָהֶם בְּטֻלָּה כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין שֶׁהוּן תְּקַרְבוֹת לְעַבּוּדַת כּוֹכְבִים וְאִין לָהֶם בְּטוֹל. וְתִנָּא נִמְי שְׁאֲסוּרִים בְּאֶכִילָה בְּלֶבֶד וְיֵשׁ בְּהוּן טְמֵאָה כְּנִבְלוֹת, וְשִׁטְמָתָן חֲמוּרָה כְּכַעֲדָשָׁה כְּשִׁקְצִים וְרִמְשִׁים. הַר"ן: **[ד]** כְּרִמְשִׁים. כְּדַכְתִּיב וְלֹא תִטְמְאוּ

את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ (ויקרא יא): **ה** **כחלת כו**. שאף על פי שחל אסור על ידי קריאת שם, לא מקרי דבר הנדור, דהא מעקרא נמי אסור משום טבל, ופיו לא אסר אלא התיר, שהוציא השירים מידי טבל. הרא"ש: **ו** **מתר**. משום דקא בעי למתני האומר לאשתו כו' דצריך פתח, ואי לא הדר ותני הרי זה מתר לא ידענו ואלו מתרין דרישא פלומר שהן מתרים בלא פתח, אהי מניהו קאי, אי אכלהו אי אתרתי מניהו. הר"ן: **ז** ולכך אינו אוסר עליו האכילה באמרו הרי הוא כבשר חזיר וכעבודה זרה, ואסר עליו כשאומר כקרבן, לפי שהוא יכול לדר קרבן ולומר על מה שירצה הרי זה קרבן ויהיה קרבן, ואי אפשר שיזכיר ויאמר על שום דבר הרי זה בשר חזיר או עבודה זרה. הרמב"ם: **ח** **כאמא**. הוא הדין במתפיש בשאר אסורי הנאה בעבודה זרה וערלה כו'. ובגמרא נמי תניא הכי, אלא האי דנקט כאמא, חדא דאית בה תרתי אשמועינן. חדא, דאף על גב דמתפיש בדבר האסור, בעם הארץ מדרבנן צריך פתח. ואשמועינן תו שצריך שיהא ממקום אחר, אבל אין פותחין לו בכבוד אמו, פלומר אלו היה יודע שלא יהא כבוד לאמו בכך לא היה נודר. דלא תימא נהי דאין פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו הני מלי בנדרים דאורייתא אבל האי דליתא אלא מדרבנן פותחין, קא משמע לן דלא. ודוקא במדיר אשתו ומתפיש בדבר האסור גזרו אטו מתפיש בדבר הנדור, אבל שאר נדרים שאינן מצויין לא גזרו. הר"ן: **ט** פלום אתה מתחרט חרטה דמעקרא, מלשון תוהה על הראשונות. הר"ן: **י** פלומר עומד אתה על דעתך הראשונה, שרצונך עדין באותו הנדר: **יא** **שאני**. משום דנדרים מתפיש חפצא אנפשיה תני בהו בלשון שאני, פלומר מה שאני. ומשום דשבועות אסר נפשיה תני להו בלשון שאני ביו"ד. הר"ן (ועין בתוספות יום טוב): **יב** גמרא, דתניא דברים המתרים ואחרים נהגו בהם אסור אי אתה רשאי להתירן בפניהם, שנאמר לא יחל דברו. וכתבו התוספות תימה מה ענין זה לנהגו בו אסור, ויש לומר דהאי נמי שגדר ונתפון לאסור עצמו גם בדבר שאין בו ממש, אין לך נהגו גדול מזה: **יג** ואם תאמר אמאי מתסר, והא מצות לאו להנות נתנו. ויש לומר דהינו לומר שאין קיום המצוה חשוב הנאה, אבל מכל מקום אי מתהני גופיה בהדי דמקיים מצוה הנאה מקריא. ומשום הכי אמרינן בפרק ראיהו בית דין הנודר הנאה מן המעין טובל בו בימות הגשמים אבל לא בימות החמה. הר"ן. ועין תוספות יום טוב: **יד** **שבועה כו**. מתמה התוספות יום טוב, אמאי לא תני שבועה שאיני משמשך: **טו** משום שבועת שוא. הרמב"ם:

פרק ב - משנה ב

טז וקרבן לאו בר אשתבועי הוא, ואי אמרינן דקרבן יהא מה שלא אכל לך נמי שרי, דלא שויה אסור קרבן אלא מה שלא יאכל. הר"ן. ואם תאמר

כִּיּוֹן דְּבִאֲוֹמֵר לֹא חֲלִין לֹא אֲכַל לָךְ אֲסוּר מְשׁוּם דְּהוּי כְּאוֹמֵר מַה שְּׂאֲכַל לָךְ
לֹא יְהֵא חֲלִין אֶלָּא קֶרְבָּן לְפִיכָד לֹא אֲכַל לָךְ, כְּשִׂאֲוֹמֵר קֶרְבָּן לֹא אֲכַל לָךְ
נְמִי נִימָא הֲכִי וְלִתְסַר, וְיֵשׁ לוֹמֵר דְּהֵתֵם שְׂאֲנִי דְּלִיכָא לְפָרוּשֵׁי בֵּיה שְׁנִשְׁבַּע
בְּקֶרְבָּן שְׂלֵא יֵאֲכַל לִיה, אֲבַל לִישְׁנָא דְּהֵכָא כִּיּוֹן דְּאִיכָא לְפָרְשֵׁינְהוּ הֲכִי אָף
עַל גַּב דְּסִתֵּם נְדָרִים לְהַחֲמִיר מֵאַחַר דְּפָרוּשָׁא דְּלִקְלָא מְשַׁתְּמַעֵי טְפִי
בְּלִישְׁנָא הֲכִי מְפָרְשֵׁינְן לְהוּ וְלֹא לְחֻמְרָא. בֵּית יוֹסֵף: [יז] אֲסוּר. וְאָף עַל גַּב
דְּמִתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא דְּלִית לִיה מְכַלֵּל לָאו כּוּי, אֶפְלוּ הֲכִי בְּשִׁבְעָה
אֲסוּר. וְנִרְאָה דְּהֵינּוּ טַעְמָא דְּמִסְקִינְן בְּסוּף פֶּרֶק שְׁבֻעַת הַעֲדוּת כּוּי
דְּבִאֲסוּרָא גְרִידָא אִית לִיה כּוּי, וְשִׁבְעוֹת אֵינְן אֶלָּא אֲסוּר גְרִידָא שְׁהוּא חֵל
בְּגוּפּוֹ, אֲבַל נְדָרִים אֵינְן חֲלִים עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ. הֲרִ"ן: [יח] וְהִטְעַם
בְּזָה, שְׁהִשְׁבִּיעָה חֲלָה עַל גּוּף הָאָדָם, וְהַגּוּף יֵשׁ בּוּ מִמֶּשׁ. טוֹר: [יט] וְחִמְרָא
כּוּי. לֹא דִּיקִינְן מְכַלֵּל דְּשִׁבְעָה מִיְהֵא אִיתָא, מְשׁוּם דְּאִין הֲכִי נְמִי דְּאִיתָא,
וְלִקִי בְּהַ מְשׁוּם שְׁבֻעַת שְׂוֹא, אֶלָּא שְׂאִינָה חֲלָה לְבַטֵּל אֶת הַמְצָוָה: [כ] סְפָה.
וְהוּא הֲדִין נְמִי כִּי אָמַר יִשְׁיבֵת סְפָה עָלִי, דְּהוּאִיל וְהַזְכִּיר הַחֲפָץ, אָף
עַל גַּב דְּבִישְׁבִּיבָה אֵין בְּהַ מִמֶּשׁ. הֲרִ"ן: [כא] אֶפְלוּ כִּי אָמַר יִשְׁיבֵת סְפָה עָלִי
שְׁבֻעָה כּוּי הוּי כְּאֵלוּ אָמַר שְׁבֻעָה שְׂלֵא אֲשַׁב בְּסְפָה וְחִשְׁבִּינְן לִיה כְּיַד
שְׁבֻעָה. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: [כב] וּמִלְתָּא דְּפִשְׁטָא הִיא, דְּלָמָּה יִגְרַע
נְדָרוֹ שְׁחִיב עֲצָמוֹ בְּקֶרְבָּן מְשׁוּם שְׁתַּלְאֵוּ בְּעִשְׂתֵּי הַמְצָוָה, וְהָרִי אֶפְלוּ בְּתַלְאֵוּ
בְּדְבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ שְׂאִין הַנְּדָר חֵל עָלִיו חִיב בְּקֶרְבָּן שְׁחִיב עֲצָמוֹ בּוּ בְּנְדָר,
כְּדִאִיתָא בְּרַמְבַּ"ם: [כג] לְעֵבֵר. וְלִקִּים נְמִי לֹא, כְּדִתְנִין לְקָמוֹ:

פרק ב - משנה ג

[כד] נְזִיר. דְּנְזִירוֹת נְמִי אֶקְרִי נְדָר, דְּכִתִּיב נְדָר נְזִיר, וְלֹא סִיָּם בְּמֵאֵי דְּפִתַח,
דְּאִי אָמַר כְּכֹר זֶה עָלִי קוֹנָם שְׁנֵי פְעָמִים אֵין אֲסוּר חֵל עַל אֲסוּר, אֲבַל
נְזִירוֹת מְקַרָּא יְלִיף לִיה. תּוֹסְפּוֹת: [כה] אִם אֲכַל. הוּא הֲדִין נְמִי אִם אָמַר
שְׁנֵי פְעָמִים הֲרִינִי נְזִיר דְּחִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, וְאִידִי דְּקִתְנִי גַבִּי שְׁבֻעָה
שְׂלֵא אֲכַל תְּנִי נְמִי גַבִּי נְזִיר אִם אֲכַל. הֲרִ"ן: [כו] וְקָרִי לִיה נְדָר בְּתוֹךְ נְדָר,
לְפִי שְׁהַנְזִירוֹת שְׁנִיָּה הִיא חֲלָה בְּתוֹךְ זְמַן הַרְאִשׁוֹנָה, אֶלָּא שְׂאִי אֶפְשָׁר
שְׁיַמְנָה אוֹתָהּ עַד שְׁיַמְנָה אֶת הַרְאִשׁוֹנָה. הֲרִ"ן: [כז] אֶלָּא אַחַת. דְּאִין
שְׁבֻעָה חֲלָה עַל שְׁבֻעָה דְּאִין נִשְׁבְּעִין לְקִיָּם הַמְצָוֹת, דְּלִיתָא בְּלָאוּ וְהוּן.
הֲרִא"ש. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ד

{כח} קָשָׁה, דְּמַה הַצָּרָה לְשָׁנוֹת וּפְרוּשׁוֹן לְהַקְלֵה, וְעוֹד כּוֹי. וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים אֶף עַל פִּי שְׁסִתָּם נִדְרִים לְהַחְמִיר הִינוּ כְּשֶׁלֹּא פִּרַשׁ מָה הָיָה בְּלִבּוֹ אֲלֵא אָמַר כָּדָּה נִדְרָתִי כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּהָ חֲכָמִים, אָנוּ מִפְּרָשִׁים לְחַמְרָא. אָבֵל אִם אָמַר הָרִי עָלַי כְּבִשָׁר מְלִיחַ וְחִזֹּר וְאָמַר בְּלִבִּי הָיָה כְּשֶׁל עֲבוּדַת פּוֹכְבִים אֲזַלִּין בְּתַר פְּרוּשׁוֹ לְהַקְלֵה. הָרִא"ש. וְעַיִן עוֹד: **{כט}** מִדְּלֵא שְׁתַּק. הָרִא"ש: **{ל}** עֲבוּדָה זָרָה. דְּגַם לְעֲבוּדַת פּוֹכְבִים רְגִילוֹת הִיא לְמַלַּח, וְלִהְכִי לֹא קִתְּנִי שֶׁל חֲלִין מְשׁוּם דְּאִין רְגִילוֹת לְקָרוֹת בְּשָׂר מְלוּחַ אֲלֵא אֵלּוּ דְּקִתְּנִי שֶׁל שְׁמִים וְשֶׁל עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וְלֹא שֶׁל חֲלִין. תּוֹסְפוֹת: **{לא}** וְאִם תִּיאַמֵּר וְהֵלֵא עֲשִׂירִי מֵאֵלּוּ הָיוּ קָדוֹשׁ. וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּבַעֲיָנוּ הַעֲבָרַת מִנְיָן, וְאִם הִיוּ עֲשָׂרָה וְנִטְלַ אֶחָד בְּלֹא מִנְיָן אֵינוּ קָדוֹשׁ כְּדֹאמַר פֶּרֶק ט' דְּבִכּוּרוֹת. תּוֹסְפוֹת: **{לב}** וְלֹא הָיוּ רְגִילוֹת בְּתַרוּמַת הַלְּשָׁכָה, לֹא קָרוּ לָהּ תְּרוּמָה סְתֵמָא, אֲלֵא תְּרוּמַת הַלְּשָׁכָה קָרוּ לָהּ, הַלְּכָדָּה כִּי נִדְרוּ בְּתַרוּמָה סְתֵם לִיכָא לְסַפּוּקִי כְּלָל בְּתַרוּמַת הַלְּשָׁכָה. הָר"ן: **{לג}** פִּרַשׁ רַש"י שֶׁלֹּא הָיוּ כְּהֵנִים בִּינֵיהֶם. וּמְסִים הָר"ן וְלַחְרָמִי כְּהֵנִים לֹא קָרוּ לְהוּ חֶרֶם סְתֵם, הַלְּכָדָּה כִּי נִדְרִי בַחֶרֶם לִיכָא לְסַפּוּקִי בְּמִידֵי, דְּוִדְאֵי חֶרֶם גְּבוּהָ קִאמְרִי. וּבְגִמְרָא, הָא מְכִירִין מִתְרִין, אֲתֵיָא כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן צְדוּק דְּפִלְיָג אֶרִישָׁא וְסַבִּירָא לִיהָ סַפְקָא לְקַלָּא:

פרק ב - משנה ה

{לד} בַּחֶרֶם. דְּאָמַר חֲפָץ זֶה חֶרֶם עָלַי וְשׁוֹב אָמַר לֹא נִדְרָתִי. רַש"י: **{לה}** בְּקִרְבָּנוֹת כּוֹי. דְּזִרְוֹנוֹת שֶׁהִיוּ מְקַרְיָבִין לְפָנֵי מְלָכִים. רַש"י: **{לו}** נוֹדֵר. דְּרָדָּה שְׁחוֹק. הָרַמְבַּ"ם. וְהַתּוֹסְפוֹת פִּרְשׁוּ לְהַטְעוֹת הָעוֹלָם לְהֶאֱמִין דְּבִרְיוֹ שִׁיְהִיוּ סוּבְרִים כִּי אֲנִי נוֹדֵר נִדֵּר גְּמוּר: **{לז}** וְלִפְיָכָדָּה צָרִידָּה שְׁאֵלָה. הָר"ן. וְהַתּוֹסְפוֹת נִסְתַּפְּקוּ אִי אֲמָרִין דְּוִקָא בְּבָא לְשֶׁאֵל אָבֵל אִי לֹא בָּא לְשֶׁאֵל לֹא אֲסָרִין לִיהָ. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{לח}** הָא דְּכִתְבֵי אִין פּוֹתְחִין, הוּא פְּרוּשָׁא דְּמַחְמִירִין עָלֵיו. וּמָה שֶׁכְּתֵב מְנַדִּין אוֹתוֹ הוּא פְּרוּשׁ דְּעוֹנְשִׁים אוֹתוֹ. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{לט}** וּמְלִמְדִין. פִּרַשׁ רַש"י מוֹכִיחִין אוֹתוֹ. וְהָא דְּלֹא תִנֵּן הִכִּי בְּרִישׁ פֶּרֶקֶין גְּבִי אֵת עָלֵי כְּאֵמָא, לְפִי שֶׁבְּכָאן הָרִי הוּא כְּעוֹשֶׂה כְּחוּכָא וְאֵטְלוּלָא מִהַנְּדָרִים, מָה שֶׁאִין כֵּן בְּאוֹמֵר כְּאֵמָא דְּאֶף עַל גַּב שְׁאִינוּ נִדְרִי מְשׁוּם דְּלֹא חָל, מְכַל מְקוֹם לֹא מְשׁוּי כְּחוּכָא וְאֵטְלוּלָא וְלָכָּדָּה אִין אָנוּ מְחִיבִים לְהוֹכִיחֵם:

פרק ג - משנה א

[א] פרוש שאסר עליו הנאתו: **[ב]** כל נדר. הפרוש דנדרנא שאומרים בכל נדרי משמע נמי להבא. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ב

[ג] והר"ן כתב נדר שאינו כלום. שמיר ושיית (ישעיה ה) מתרגמינן הבאי ובור. וכתב התשבי שגזמא היא לשון גון: **[ד]** בית הבד. תרי גוני נקט, חד דשיד ביה גזמא דהינו פעולי מצרים, דעביד אינש דכי חזי אינשי טובא גזים ואמר פעולי מצרים. וחד לא שיד ביה גזמא, דהינו נחש כקורת בית הבד, דמפרשים בגמרא טרוף, ואין שום נחש טרוף כלל. וכי תלה אסור פרות בחד מהני נדרו בטל, וכל חד וחד טעמיה לחוד כו'. הר"ן: **[ה]** שיהא לבו עליו. רש"י: **[ו]** נהנית. מידי דלא משעבד לה. תוספות: **[ז]** ונמצאו כו'. וטעמא דכיון שאלו היה יודע כו' היה מוציאן מן הכלל הרי זה מטעה בעקר הנדר, שלא היה דעתו מעולם על אביו, וכל שיש בעקר הנדר טעות אין פיו ולבו שוין ובטל מעצמו. ומשום הכי בקונם אשתי נהנית לי בעינן שיאמר בפרוש שגנבה את פיסה, דאי לא אף על פי שהיה דעתו בשביל כך מכל מקום כיון דלהדיר את אשתו נתפון ליכא טעות בעקר הנדר, אבל כאן שלא נתפון להדיר את זה מעולם הרי הנדר בטל מאליו. הר"ן:

פרק ג - משנה ג

[ח] וחלה כו'. בגמרא פריד, הא לאו הכי לא, והא הוי נדרי זרוזין לרבי אליעזר בן יעקב דריש פרקין. ומוקמינן למתניתין דהכא כשבקש המזמן מהמזמן שידירהו מנכסיו אם לא יאכל אצלו, כגון שהיו מזמנים אותו גם במקום אחר ונחפץ יותר לאכל עמו, הלכך ליכא למימר דלזרוזי קא

מפון כו': [ט] בנו. וצריך לשמרו. הר"ן: [י] שעפבו כו'. שגדל הנקר מהפשרת שלגים, דלא שכח ולא הוה ליה לאסוקי אדעתיה להתנות. הרא"ש:

פרק ג - משנה ד

[יא] שהיא כו'. באומר יאסרו פרות עולם עלי אם אינם תרומה. ומפרש בגמרא שצריך שיחשב בלבו יאסרו עלי רק היום, והווי דברים שבבלב דברים פיון דאנס הוא: [יב] דאלו אין לו קצבה לקח לא. גמרא. ופרש הרא"ש דהאי לאו דינא, דדוקא בדבר שהוא לכול בני המדינה יש לו רשות למלך לעשות, אבל לא בדבר שאינו שוה למעט לזה ולרבות לזה, אי נמי דכיון שאין לו קצבה מרבה לקח יותר ממה שהמלך חפץ, הלכך פלו גזל: [יג] והקשו התוספות דתינח הרגים וחרמים דאינם מתכונים כי אם לגזל, אבל מוכסים מאי אהני, לעולם ישאל המכס, ויש לומר שלא היו רגילים לקח מכס ממוליכי תרומה לפהנים: [יד] חוץ כו'. דחמירא, דכתיב בה לא ינקה (כו פתב הר"ן). ופרש רש"י שלא יאמר יאסרו פרות שבעולם עלי בשבועה אם אין של תרומה. והינו דתנן בשבועה ולא תנן כו' דהוה משמע דמירי בנשבע שפדבריו כן הוא, ובחכי לא אירי. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ה

[טו] נטיעות. מהו דתימא דהוי כמו נדרי שגגות דאדעתא דהכי אקדשינהו שהיה סבור שאי אפשר שינצלו ולא גמר בלבו להקדישן קא משמע לן דדברים שבבלב כי הני דלא מוכחי לא הוון דברים. הרא"ש: [טז] גמרא. דאי לאו הכי אימת קדשי: [יז] יש כו'. בדין הוא דהוה ליה למתני קדושות כו', אלא אידי דסיפא דתני אין להם כו'. גמרא: [יח] זה לשון הרא"ש, ולא אמר שאסרו עליו כקרבו, פיון דלא אמר עלי. עד כאן. אבל אי אמר עלי קרבו, אף על גב דלא אמר כקרבו הוי נדר לאסר אסר על נפשו ולא להקדישו:

פרק ג - משנה ו

{יט} לשון הר"ן, באותו ש"אין רגילין להיות יורדי הים באניות: **{כ}** לשון הר"ן, אפלו הם עכשיו בים, שסופם לעלות ליבשה: **{כא}** ומסתברא דדוקא במי שרגיל בזה תדיר אי נמי במי שהיה יורד בשעת נדרו מעכו ליפו. הרשב"א: **{כב}** **לפרש**. נקרא היורד בים באניות גדולות ומתרחק מן הארץ רחוק גדול. אבל מעכו ליפו הולכים על חוף הים וקרוב ליבשה. הרמב"ם:

פרק ג - משנה ז

{כג} גמרא. ומסים, לאפוקי דגים שבים ועברין שבמעי אמן ש"אין חמה רואה אותן שמתר בהן כו'. והעקר בכל זה בנדריהם הלך אחר לשון בני אדם. הרמב"ם:

פרק ג - משנה ח

{כד} גמרא. ומפרש הר"ן אלמא אפלו קרחין בכלל, וכיון דשחורי הראש לגבי קרחין לאו דוקא, לבעלי שיבות נמי לאו דוקא, ולאותן שאדם מתאר אותם בשחורי הראש נתפנו דהינו אנשים כו':

פרק ג - משנה ט

{כה} משום דבלשון בני אדם כף הוא, דאלו בלשון תורה משמע נמי בעתידים להוליד כדכתיב כל הבן הילוד. הר"ן: **{כו}** הנולדים. דלשון הנולדים פולל שניהם אותם שנולדו ואותם שעתידים להוליד. הר"ן.

וְרוּצָה לומר בלשון בני אדם: **[כז]** לא כו'. לפרושי טעמיה דתנא קמא, משום שלא נתפון זה אלא במי שדרכו להוליד, בין להבא בין לשעבר. ורבי מאיר סובר דבלשון בני אדם לא מקרי נולדים אלא עתידים להולד. הר"ן.
ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה י

[כח] ואסור כו'. שאין בכלל דבריו אלא מצוין ועושין, והרי פותים שהם גרים הם מצוין ועושין, מה שאין פן עובדי כוכבים דאף על גב דמשפחת דעושין אינן מצוין. הר"ן:

פרק ג - משנה יא

[כט] כיון דאקדש אברהם אתקרו על שמיה. גמרא: **[ל]** לישראל. דוקא נקט אמה שלמה, דאלו מחברו תנו בסוף פרק דלקמן דלא ימכר, ופרש הר"ב גזרה שפא יקח כו', אבל אמה שלמה לא גזרו, שאי אפשר לו שיפרש מכלם. פן כתב הרמב"ם: **[לא]** לוקח כו'. מוקמינן בגמרא בזבינא מציעתא. כלומר שאינו חריף בקופצים הרבה, ואינו מטל גם פן דלא קפיץ עליה כלל, דאיכא הנאת לוקח ומוכר כל שהוא, נמכר שוה בשוה. וכל זה דוקא בשאסר על עצמו שלא יהנה מישראל, דבכהאי גוונא לא מתהני מניהו, אבל אי אסר על עצמו נכסיהם, אפלו לקח שוה מנה במאתים אסור להנות ממקחו, שנדרו כבר חל על נכסיהם. הר"ן: **[לב]** אם שומעים כו'. כי היכי דלא למתפס תנא בלישנא דתימר ליה אטו בשופטני עסקינן, הלכך קאמר תנא גופא אם שומעין לו: **[לג]** לנכרים. קא משמע לן דלא תימא כיון דאי אפשר לו לעמד בנדרו והנה ליה כהאי דפרק בי שבועה שלא אישן שלשה ימים לוקה וישן לא לתר. והכא נמי נימא דיהנה לא לתר, דדבר שאי אפשר לעמד בו הוא. קא משמע לן דלא, כיון דאיכא תקנתא באמות, אף על פי שהיא תקנה רחוקה לו. הר"ן: **[לד]** והיה כו'. אי מקרא קמא איכא לדחויי דערלי לב קאמר כו', משום הכי אמר ואומר, ואף על גב דאפשר שנוולד מהול. וכי תימא נולד מהול לא שכית, ואומר פן כו', ובאמה ודאי שכית. הר"ן. ואפלו הכי נקט קרא דכל הגוים, משום דההוא קרא נביא מפי הקדוש ברוך הוא אמרו. ומתאי טעמא אקדמיה, אף על גב דירמיהו בטר דוד הוה: **[לה]** שלש עשרה בריתות. כלומר שלכך באו במספר שלש עשרה, לומר לך שזאת המצוה שקולה

וגדולה וברית כרותה עליה, כמו שנכתר ברית על השלש עשרה מדות שנאמרו למשה רבנו עליו השלום, ושם נאמר הנה אנכי כורת ברית, שאין שום אחת מהן חוזרת ריקם. תוספות יום טוב: **{לו}** למשה כו'. דיש זכות תולה, כדתנן במשנה ד' פרק ג' דסוטה. ונראה לי דהינו טעמא דכל המצות כלן הן חוץ לגופו וזו מצוה שבגופו היא, ולפיכך אין כח בשום מצוה לתלות ענש עונה: **{לז}** מלא שעה. כדאמר רבי בבביתא שלא נתרשל משה רבנו עליו השלום, אלא כד אמר אמול ואצא, סכנה כו'. אמול ואשקה שלשה ימים, הקדוש ברוך הוא אמר לי לך שוב מצרימה. אלא מפני שנתעסק במלון תחלה כו', ושמע מנה דמלא שעה של התעסקות במלון תחלה לא נתלה לו. ואותו מלון פרש רש"י שסמוך למצרים היה: **{לח}** תמים. עין פרוש רש"י. ולי נראה דמקרא גופיה דיק, דמאי התהלך לפני, אלא שעד שלא היה נמול היה נופל על פניו כשנראה לו הקדוש ברוך הוא, וטעמא לפי שהוא בעל מום ואין ראוי להקריב לפני הקדוש ברוך הוא אלא בנפילת אפים כמכסה מומו. ועל זה אמר לו הקדוש ברוך הוא התהלך כו' ואינד צריך לנפילת אפים, כי תהיה תמים בלא מום: **{לט}** ולילה. ואף על גב דתנן בפרק ב' דמגלה דאין מלין אלא ביום, מכל מקום הרי משעה שנמול הנה המצוה קימת בגופו יומם ולילה. תוספות יום טוב:

פרק ד - משנה א

{א} ואף על גב דהוי רק גורם דגורם. הרא"ש. וצריך לומר דתנור דקתני לא שאופין בו, אלא שעומדים קדרות ושפודים בתוכו להתבשל ולצללות. ועין תוספות יום טוב: **{ב}** בגמרא פריך אימא שלא ילעס חטין ויתן על גבי מפתו. אמר רבא באומר הנאה המביאה כו', וכמו שכתב הר"ב בסמוך:

פרק ד - משנה ב

ג וְקָשָׁיָא לִי דְהָרִי מִכָּל מְקוֹם נִמְצָא שְׁזָה נֶהְנֶה וְנִצּוּל מִתְּבִיעֵת מָמוֹן, וְהָרִי מִהֵנָּהוּ כּוֹי. הֶלְכֵד נִרְאָה כְּפָרוּשׁ הָרִ"ן כְּגוֹן שְׁשַׁלַּח אֶת שְׁקָלוֹ וְנִגְנַב אוֹ אֲבָד מִשְׁנֵתֶרְמָה תְּרוּמָה, דְּפָטוּר מִלְשָׁלִם כְּדִתְנִן רִישׁ פְּרָק ב' דְּשִׁקְלִים, וְקָא מִשְׁמַע לָן שְׁאָף עַל פִּי שְׁהִיָּה דְרַכְּוֹן לְפָרַע אוֹתוֹ שְׁרִי, כִּיּוֹן שְׁאִין הַגְזָבְרִים יְכוּלִים לְכוּפּוֹ, וְכְפָרוּשׁ רִשׁ"י: **ד** וְאֶתְיָא מִתְּנִיתִין כְּחִתְּנָן דְּרִישׁ פְּרָק י"ג דְּכְתָבוֹת מִשְׁנָה ב', דְּאֵלוֹ לְרַבְּנָן גִּזְרָה בְּחוּב שְׁהֵתְנָה אֲטוּ חוּב שְׁלֵא הֵתְנָה. גְּמָרָא. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **ה** וְאָף עַל גַּב דְּמִתְהֵי בְּפָרוּטָה דְרַב יוֹסֵף דְּעוֹסֵק בְּמִצְוָה כּוֹי וְלֹא בְּעֵי לְמִיתַב פְּרוּטָה לְעֵנִי כּוֹי, דְּלֹא שְׁכִיחַ דְּלֵהוּי שְׁבִיק וְלֹא יְהִיב פְּרוּטָה לְעֵנִי בְּשִׁבִיל אוֹתָהּ מִצְוָה. רִשׁ"י. וְהָרִא"שׁ וְהָרִ"ן פְּרָשׁוּ דְלֹא שְׁכִיחַ שְׁיִזְדְּמֹן לוֹ עֵנִי בְּאוֹתָהּ שְׁעָה: **ו** שְׁכָר. דְּהֵינּוּ אִם הִיָּה מִחִזִּיר בְּטַל מִן הַסֵּלַע, דְּבִכְהָאִי גִּוְנָא מַחִיב בְּעַל אֲבָדָה לְתַן לוֹ שְׁכָר כְּדִאִיתָא בְּפָרָק אֵלוֹ מְצִיאוֹת. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **ז** וּמְדַר הֵינּוּ קוֹנָם, כְּלוּמַר וְיֵשׁ מְעִילָה בְּקוֹנָמוֹת, שְׁהוּא כְּנוּי לְקַרְבָּן. רִשׁ"י:

פרק ד - משנה ג

ח וְתוֹרָם. לֹא מִשְׁמַע אֲלֵא מִשְׁל בְּעַל הַפְּרוֹת: **ט** דְּכְשָׁאוּמַר כָּל הַרוּצָה לָאוֹ שְׁלִיחוֹת גְּמוּר הוּא וְלֹא הָוִי כְּמוֹ כָּל הַשּׁוֹמֵעַ דְּהוּי שְׁלִיחוֹת כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ רִישׁ פְּרָק ז' דְּכְתָבוֹת דְּלִשׁוֹן כָּל הַשּׁוֹמֵעַ שְׁלִיחוֹת מְעַלְיָא הָוִי. הָרִ"ן. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **י** וּמְקָרִיב כּוֹי. שְׁהַכְּהֵנִים שְׁלוּחֵי שְׁמִים הִם וְאִינָם שְׁלוּחֵי בְּעַל הַקְּרָבָן. הָרַמְבַּ"ם. וְנִקְטַ הֵינִי קְרַבְנוֹת לְרַבּוּתָא, דְּאָף עַל גַּב דְּמִתִּיר לְמַחְסְרֵי כְּפּוֹרִים לְאֶכֶל בְּקִדְשֵׁים אֲפֵלוֹ הִכִּי שְׁרִי, דְּאִין זֶה אֲלֵא גְרִימַת הַנָּאָה בְּעַלְמָא. הָרִ"ן: **יא** קָנִי כּוֹי. לְפִי שְׁכָל אֵלוֹ מְבִיאִים שְׁתֵּי תוֹרִים קָרְאָם כֵּן. הָרִ"ן: **יב** מְקָרָא. וְאֲפֵלוֹ בְּמְקוֹם דְּנוֹטְלִים שְׁכָר עֲלֵיהָ מִכָּל מְקוֹם לֹא הִיָּה הַמְּדַר חֵיב שְׁכָר מְלַמֵּד לְבָנָיו. תּוֹסְפוֹת: **יג** זֶה כָּלֵל לְכָל מְקוֹם שְׁאֲמָרְנוּ מִצְוָה קָא עֲבִיד, דְּהֵינּוּ אָף עַל פִּי שְׁזָה נֶהְנֶה כְּשִׁיּוּצָא בְּזָה יְדֵי מִצְוֹתוֹ שְׁאִין צְרִיךְ עוֹד לְעִשׂוֹתָהּ, לֹא מְקָרִי הַנָּאָה, דְּלֹאוֹ כּוֹי. וּמִיָּהוּ הַנָּאָה אַחֲרַת הַבָּאָה לוֹ עַל יְדֵי מִצְוָה מְקָרִיא הַנָּאָה כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵתִי בְּשֵׁם הָרִ"ן בְּרִישׁ פְּרָק ב' גְּבִי קוֹנָם שְׁאֲנִי מִשְׁמַשְׁד: **יד** אֲשֵׁתוֹ כּוֹי. לְפָרוּשׁ הַשְּׁנִי שְׁפִרְשׁ הָרַ"ב מִשְׁנָה ב' דְּאֶתְיָא אֲפֵלוֹ כְּרַבְּנָן דְּחִתְּנָן, הִכִּי נִמִּי אִיכָּא לְאוּקְמֵי מִתְּנִיתִין דְּהָקָא אֲפֵלוֹ כְּרַבְּנָן, וְכַדְפָּרֵשׁ רִשׁ"י שְׁהוּא מְעַנְגָה בְּמִזּוֹנוֹת יְתָרִים וְהַבְּעַל נוֹתֵן לָהּ קֶצֶף. וְהָרַ"ב לֹא מְפָרֵשׁ כְּלוּם מְשׁוּם דְּהֶלְכָה כְּחִתְּנָן וּבְכָל גִּוְנֵי מִיָּרִי. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **טו** הַטְּמָאָה. הֵינּוּ לְזוּנָה מִזּוֹנוֹת יְתָרִים כְּדִי לְפִטְמָה, מְשׁוּם דְּסַבִּירָא לִיהָ כִּיּוֹן דְּאִינָה עוֹמְדַת לְאֶכִילָה אֲלֵא לְמִלְאָכָה אִינָן נֶהְיִין בְּעֵלִים בְּפִטּוּמָה, דְּאֶדְרַבָּא מְפִנְקָה טְפִי וְלֹא עֲבָדָה שְׁפִיר, אֲבָל בְּמִזּוֹנוֹת הַצְּרִיכִין לְכַדִּי חִיָּיהָ לֹא שְׁרִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּבִכְהָאִי

גוּנָא וּדְאֵי מְהַנְהוּ. הַר"ן. וּמְדַרְבֵּי אֶלְיָעֶזֶר נִשְׁמַע לְתַנָּא קַמָּא דְגַם כֵּן בְּהַכִּי מִיָּרִי, וּמַזָּה מְכַרְח פְּרוּשׁ רִשְׁיִי דְבִסְמוּךְ לְעִיל. וְעַיִן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[טז]** וְגוֹפָה כּוּי. שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהַנּוֹת אֶלְא בְּעוֹד נִפְשָׁה בָּהּ, הַלְפָּךְ לְאוּ הִנָּאָה הִיא, אֲבָל טְהוּרָה אֶף עַל פִּי שְׁנַפְשָׁה לְשִׁמִּים גּוֹפָה שְׁלוּ לְשַׁחַט. תּוֹסְפּוֹת:

פרק ד - משנה ד

[יז] דְּאֵי נְכִסֵּי חוּלָה אֲסוּרִים עַל הַמְּבַקֵּר סְבָרָה מִתְּנִיתִין דְּנִכְנָס וּמְבַקְרוּ אֶפְלוּ יוֹשֵׁב, דְּמַדְבֵּר שְׁחִיּוּתוֹ תְּלוּי בּוֹ לֹא אֲסָרִיהּ שְׁלֵא יְהֵנָּה מִמְּנוּ, וְיִשְׁיבָה נְמִי חִיּוּתִיהּ הוּא: **[יח]** שְׁהוּא מִתָּר, מְשׁוּם דְּמַצּוֹת בְּקוּר דִּי לָהּ בְּעַמִּידָה. הַר"ן: **[יט]** לֹא כּוּי. פֶּרֶשׁ הַר"ן בְּשִׁישׁ שֶׁם רוּפָא אַחַר, דְּאֵי לֹא שָׂרִי לְרַפְּאוּת, דְּהִתְנִן מִחֲזִיר אֲבָדְתוּ, וְאִין לָךְ הַשְּׂבָה גְדוּלָה מְזוּ. וְאֶפְלוּ הִכִּי מִרַפְּאוּתוֹ רַפּוּאָת גּוּפוֹ, לְפִי שְׁלֵא מְכַל אָדָם זֹכָה לְהִתְרַפְּאוּת: **[כ]** וּמִיָּהוּ דְּוָקָא שְׂיָהָא מְשַׁל מְדָר, אֲבָל מְשַׁל מְדִיר לֹא, דְּאֶפְלוּ הִיכָא דְּאִין לוֹ לְמַדָּר מִמָּה שְׂיָתְרַפָּא, דְּמַצּוּהָ קָא עֵבִיד, אֶפְלוּ הִכִּי כִּיּוֹן דְּיָהִיב לִיהּ מִזְד לִיד אֲסוּר, וּכְדִלְקָמָן סוּף פְּרָקִין כּוּי. הַר"ן. וּמִיָּרִי בְּמָקוֹם שְׂאִין נוֹטְלִין שְׂכָר עַל הַרְפּוּאָה, דְּאֵי לְאוּ הִכִּי פְּשִׁיטָא דְּאֲסוּר לְרַפְּאוּתוֹ בְּחָנָם. הַרְאִי"ש: **[כא]** וְהִינוּ טַעְמָא כִּיּוֹן דְּאִיָּהוּ לֹא יְהִיב הָאֵי סָם עָלֶיהָ שְׂרִי, דְּהִנָּאָה מִמִּילָא אֲתִנָּא. הַר"ן. וְדוּקָא בְּמָקוֹם שְׂאִין נוֹטְלִין עָלֶיהָ שְׂכָר כּוּי. בֵּית יוֹסֵף: **[כב]** רַבִּי יְהוּדָה אָמַר. פְּרוּשָׁא קַמְפְּרִישׁ. וּבְבִרְיָתָא פְּלִיג עָלֶיהָ רַבִּי מֵאִיר: **[כג]** הַמְטָה. וְלֹא חִישִׁינן שְׂמָא יִישׁוּן אֶצְלוּ. הַרְאִי"ש: **[כד]** הַשְּׁלַחן. וְלֹא חִישִׁינן שְׂמָא יֹאכֵל עִמּוֹ, דְּכִיּוֹן שְׁהַדִּירוּ מִסְתַּמָּא שׁוֹנְאִין זֶה אֶת זֶה טְפִי מְשִׁנֵּי אֲכָסְנָאִים עַל שְׁלַחן אֶחָד זֶה בְּשׂר וְזֶה גְבִינָה. הַרְאִי"ש: **[כה]** הָאֲבוּס. שְׁמַתוּדָּה שְׁהֵם עִמְלִין הַרְבֵּה וְאוּבָסִין אוֹתָם כְּבִהְמוֹת, וּמְשׁוּם הִכִּי נִקְרָא אֲבוּס. וְאִם אֶחָד מֵהֶן אוֹכֵל מְעַט נִמְצָא מְהַנָּה אֶת חֲבֵרוֹ. וְאֲבוּס חַחוּזָר לֹא שְׂיָד בָּהּ. הַר"ן: **[כו]** בְּרַחוּק. בְּקָרוּב כְּלִי עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי דְּאֲסוּר, כִּי פְּלִיגֵי בְּרַחוּק אִי גְזָרִינן רַחוּק אֲטוּ קָרוּב. גְּמָרָא:

פרק ד - משנה ה

[כז] לְפָנֵי. שְׁהַדִּירוּ חֲבֵרוֹ קָדָם שְׁנִכְנָס שְׁבִיעִית, אִין יוֹרֵד כּוּי דְּאֲסוּר בְּדַרְיִסַת הַרְגֵּל, וְאִין אוֹכֵל מִן הַנוּטוֹת כּוּי שְׂיָכוֹל לְקַח מֵהֶן וְאִין צְרִיךְ לִיכְנָס בְּתוּדָה הַשְּׂדָה, וְאֶף עַל גַּב דְּהֶן שְׁבִיעִית לֹא יֹאכֵל מֵהֶן, דְּאָדָם אוֹסֵר דְּבַר שְׁבִיעִיתוֹ וְאֶפְלוּ לְכַשְׂיָצָא מִרְשׁוֹתוֹ כּוּי. רִשְׁיִי: **[כח]** וּבְשִׁבְעִית. אֲבָל

אם הדירו בשביעית. רש"י: {כט} דאלו בשעה שאוכל ארעא נמי הפקרא
היא. גמרא:

פרק ד - משנה ו

{ל} ונראה לי דלרבנא נקטה מתניתין המדר מחברו, דהינו שחברו
הדירו, דלא תימא כיון שהוא לא פשע שלא נחמיר עליו לגזר שלא ישאיל
משום שמה ישאל, ולשון הר"ב שלא בדקדוק הוא. ועין תוספות יום טוב:
{לא} דאלו שנה בשנה איכא הנאה למוכר וללוקח בזבינא מציעתא: {לב}
פרתד. לאו במדר ומדיר עסקינן: {לג} אינה כו'. דבמלאכתו היא, ונתעצב
השואל כנגד המשאיל ואמר הואיל וסרבת להשאילה לי קונם שדי שאני
חורש בה שלא אחרש שדי בפרתד עולמית, ואחר כך השאילה לו. רש"י:
{לד} מתרין. לחרש לו שדהו באותה פרה. ואם אין דרכו כו', שיש לו
אריסין החורשין בשבילו. רש"י:

פרק ד - משנה ז

{לה} החנוני. דלאו שליח שויה. והוא הדין אם אומר כל המפרנס אינו
מפסיד, דלא עבדיה שליח כמו שאמרו ריש פרק ז' דכתבות, והכי קאמר
לא מבעיא כל הון כו' דלעלמא קאמר, אבל חנוני כיון דרגיל אצלו וקאזיל
קאמר ליה כמאן דאמר ליה זיל הב ליה את דמי, קא משמע לן. גמרא:
{לו} שהחנונים והפועלים הם בעלי חוב והוא מה שנתן להם שכרם פרע
להם חובו, וזה מתר כדאיתא במשנה ב'. הרמב"ם. ולפרוש ראשון של
הר"ב שם הקא דרך מתנה היא ושרי. תוספות: {לז} ביתו. לא זו אף זו
קתני, לא מבעיא דלצרף מזונות שרי, אלא אפלו לצרף בגין ביתו התירו.
הר"ן:

פרק ד - משנה ח

{לח} **מתנה**. הָכָא לִיכָא תַקְנָה שְׂיֵאמֵר אַם תַּזוּן לֹא תַפְסִיד, כִּינּוּ דְלִיחִיד
הוּא אוֹמֵר הוּי כְּשִׁלּוּחוֹ, דְּלֹא אֶמְרִינּוּ בְּרִישׁ פְּרָק ז' דְּכִתְּבוֹת דְּלֹא הוּי
שְׁלּוּחוֹ אֶלָּא בְּאוֹמֵר כָּל הַזֶּן בְּלִשׁוֹן רַבִּים. תּוֹסְפוֹת. וְעֵינּוּ תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:
{לט} כְּלוּמֵר דְּגִזְרִינּוּ מְשׁוּם מִתְּנָה דְּבֵית חוּרוֹן דְּסוּף פְּרָק דְּלִקְמוֹן. גְּמָרָא:
{מ} וְטַעְמָא מְשׁוּם דְּהָכָא מוּכְחָא קִצְתָּהּ הַעֲרַמְתָּהּ, הַלְכָּד לֹא שְׂרִי אֶלָּא דּוֹקָא
בְּאִין לוֹ מָה יֵאכֹל:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

{א} וּבְמִתְנִיתִין דְּלִקְמוֹן פְּסַק הֲר"ב כְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, וְכֹן הוּא בְּגִמְרָא.
וְקִשְׂיָא הָא קִימָא לוֹ דְּבִדְאוּרִיתָא אִין בְּרַרְהָ, וְיֵישׁ לוֹמֵר דְּהָכָא גְּבִי חֲצֵר
שְׂזָה מְשִׁתְּמֵשׁ בְּכָל הַחֲצֵר אִין אֶפְשָׁר לוֹמֵר הַבְּרַר הַדְּבַר שְׂזָה בְּחִלְקוֹ
מְשִׁתְּמֵשׁ, דְּהָרִי אָנוּ מִתִּירִין לוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֻלָּהּ, אֶלָּא בְּרַרְהָ הָאִמּוּרָה כְּאִן
רוּצָה לוֹמֵר כָּל אֶחָד בְּשִׁבִיל זְכוּת שְׂיֵישׁ לוֹ מְשִׁתְּמֵשׁ, כְּלִשׁוֹן שְׂאוֹמֵר זֶה
בְּחִלְקוֹ מְשִׁתְּמֵשׁ, וּבְרַרְהָ דְּנִקְטָה זֶה אֶחָד מִן הַלְּשׁוֹנוֹת בְּגִמְרָא, שְׁהַלְּשׁוֹן אֶחָד
וְהַפְּרוּשׁ מִתְּחִלְפִין. הֲרַמְבַּ"ן. וְעֵינּוּ תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{ב}** דָּאָף עַל גַּב דְּאֶמְרִינּוּ
בְּפִרְק חִזְקַת הַבֵּיתִים דְּשִׁתְּפִין אֶהֱעֲמֶדָה כְּדִי לֹא קִפְדִי, מִכָּל מְקוֹם אִי קִפְדִי
יְכוּלִין לְעַכְבֵּי זֶה עַל זֶה. וְאָף עַל גַּב שְׁדַרְכֵּן לְוִתֵּר, וְתוֹר אֲסוּר בְּמִדְר הַנְּאָה.
הֲר"ן: **{ג}** דְּכָל חַד וְחַד מְזַדְּהֵר בְּאִסוּרִיהָ. וְכֹן בְּאוֹסֵר נְכָסִיו עַל עֲצָמוֹ מִהָאִי
טַעְמָא גּוּפִיָּה לֹא הִיֹּ כּוֹפִין אוֹתוֹ לְמַכֵּר, דְּדוֹקָא בְּשִׁתְּפִין כּוֹי, וְאֶפְלוּ לְרַבִּי
אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב כּוֹפִין אוֹתוֹ, דְּאִיכָא לְמִיחָשׁ שְׁמִתּוּדָּה שְׁרוּאָה אֶת חֲבֵרוֹ
מְעַמִּיד רַחֲמִים וְתַנּוּר יִתְקַנָּא בּוֹ וְיֵבֵא לְעִשׂוֹת כֶּן. וְעֵינּוּ תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{ד}**
וּמְשִׁמַּע נְמִי דְּחֲבֵרוֹ הַמְּדִיר נְמִי לֹא כִּיפִינּוּ לְמַכֵּר כּוֹי, מְשׁוּם שְׂאֲסֵר נְכָסִיו
עַל חֲבֵרוֹ. הֲרַמְבַּ"ן. וְכֵתֵב הֲר"ן טַעְמָא שְׂאִינוּ בְּדִין לְכוּף אָדָם לְמַכֵּר אֶת
שְׁלוֹ מִפְּנֵי שְׂאֲסֵר נְכָסִיו עַל חֲבֵרוֹ, אֲבָל לְנוֹדֵר עֲצָמוֹ רְאוּי לְכוּף, דְּמָה הַנְּאָה
יֵישׁ לוֹ לְאֲסֵר עַל עֲצָמוֹ נְכָסִיו, וְאִיכָא לְמִיחָשׁ שְׂמָא יִכְפֹּשׁ:

פרק ה - משנה ג

{ה} **משפכים**. פרוש שהיו משפכים כפר, אבל השפירן אחר מכן לא, ודוקא במכירה תנן בסמוך דשרי אבל בשכירות לא. הרשב"א והר"ן: **{ו}** **מתר**. ואף על גב דקיימא לן דקונמות מפקיעין מידי שעבוד כמו שכתב הר"ב במשנה ד' פרק י"א, כיון דשכירות ליומא ממכר הוא הרי מכר הנאתו, ואין אסור קונם שהוא אסור הנאה שאינו חל על גוף הקרקע אלא על הנאה יכול לאסר הנאתו המשכר ביד אחרים. הרא"ש. ועין תוספות יום טוב: **{ז}** **שאני כו'**. הכי גרסינן בגמרא בכלהו, ופרוש שאני נכנס כלומר למה שאני נכנס בו, שאני לוקח כלומר אם אקחנו. הר"ן: **{ח}** **שמכרו**. והוא הדין אם נתנו לאחר נמי שרי, ונקט מכרו לאשמעינן דדוקא מכרו לאחר, אבל מכרו לו אסור. הר"ן:

פרק ה - משנה ד

{ט} **חרם**. ובגליל מירי, דסתם חרמים לבדק הבית. הר"ן: **{י}** ואין צריך שיאמר כן בפרוש, דכיון דאמר הנאתי כו' אין צריך להתפסו בחרם כו', אבל כונתו לפרש הריני דקאמר, שרצה לומר הנאתי: **{יא}** **המדיר כו'**. שהשבועה והנדריים אדם מחיב לקימן, ואפלו שהוא אינו הנשבע והנודר אבל נשבע עליו זולתו. ורוצה לומר בדבר שהוא של המדיר, אבל בדבר שאינו שלו ודאי לא אלא אם כן ענה אמן. הרמב"ם: **{יב}** **אסור**. אבל מדיר לא. ואם תאמר אמאי לא מתסר משום גזרה כדלעיל פרק ד' משנה ו', וכל שכן הוא דהקא המדיר פשע בנדרו וכל שכן שנגזר עליו. ויש לומר דדוקא בהני דהתם דאית בהו דרדך השאלה ומקח וממכר, דלא משמע לאינשי דלתסרו במדיר הנאה, איכא למגזר, אבל בהנאה גמורה פאכילת פרות וכיוצא בו ליכא למגזר. הר"ן: **{יג}** אף על פי שהוצאה והבגנו שלקהם מממון כל ישראל וכל אחד מהן יש בהן זכות, אין זה כי אם זכות מעט מאד שאין לאחד מהם שום רשות. הרמב"ם. ועין עוד: **{יד}** **העיר**. שהם דרים בה, מפני שאין לאנשי עיר אחרת חלק בהן, שהם יכולים למכרו בשבועה טובי העיר במעמד אנשי העיר. הר"ן:

פרק ה - משנה ה

{טו} **והעזרות.** וְכָל הַמְקַדָּשׁ, אֲלֵא שֶׁבָּאֵלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁוִין וְרִשָּׁאִים לְכַנֵּס שָׁם. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{זט}** **ובית הכנסת.** כָּתַב הַר"ן רַבֵּן הַיָּא וְלֹא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּחֶצֶר שְׂאִין בֵּה דִין חֲלָקָה דְּמִי, הַלְכָּךְ כִּיּוֹן דְּאַפְסֵק הַלְכְּתָא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב לִיתָא לְמִתְנִיתִין. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שְׁהָאֲרִיז לִישָׁב דְּכָלִי עֲלָמָא מוֹדִים בְּזָה דְאַסוּרָה, דְּכִיּוֹן שְׁאַפְשֵׁר לְכָתַב חֲלָקוֹ לְנִשְׂיָא לֹא סְמַכִּינְן אַבְרָרָה. וְכֹן כָּתַב הַר"ש בְּרִישׁ פְּרָקִין אַחְצֵר שְׁיִישׁ בֵּה דִין חֲלָקָה דְּכָלִי עֲלָמָא מוֹדוֹ: **{צ}** **לנשיא.** וְהָא דְלַעִיל גְּבִי חֶצֶר לֹא קְאָמַר הֵךְ תַּקְנֵתָא, דְּחֶצֶר שְׁהוּא מִיחַד לְהֵם מִמֶּשׁ אִין תַּקְנָה לְתַת אֹתָהּ לְנִשְׂיָא, אֲבָל הֵכָא דְמַעְקָרָא אִין כָּל הַדְּבָרִים הִלְלוּ מִיחַדִּים לְהֵם לֹא יַפְסִידוּ אִם יִכְתְּבוּ חֲלָקִים לְנִשְׂיָא, שְׁגַם אַחַר כֶּךָ יִכּוּלִים לִילָד וְלַהֲנוֹת, שְׁהַנְשִׂיא לֹא יִקְפִיד עֲלֵיהֶם כִּיּוֹן שְׁגַם לוֹ אֵינָה מִיחַדָּת שְׁהָרִי הִיא לְכָל בְּנֵי הָעִיר. תּוֹסְפוֹת: **{יח}** **בהזה.** פֶּרֶשׁ רִשְׁיִי שְׁכֹן דְּרָדָךְ לְחֲלֵק כְּבוֹד לְנִשְׂיָאִים, וְהַר"ן פֶּרֶשׁ שְׂאִין אָדָם סוּמָךְ לְהַקְנוֹת לְאָדָם אַחַר דְּמִסְתַּפִּי שְׁמָא יִאֲסֵרְנוּ עָלֵינוּ, וְלִפְיֵךְ נַהְגוּ לְכָתַב לְנִשְׂיָא שְׂאִין דְּרָכּוֹ לְאַסֵּר הַנְּאִתּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת: **{יט}** **שפבר כו.** כְּלוֹמַר מְדוּרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים עֲמָדוֹ רֵאשֵׁי בֵּית אֲבוֹת שְׁלָהֶם וְהַכְּרִיחוּם שְׂיִכְתְּבוּ חֲלָקֵיהֶם לְנִשְׂיָא. תּוֹסְפוֹת:

פרק ה - משנה ו

{כ} **המדר כו.** לַעִיל קִתְּנֵי הִיָּה מְהִלָּךְ בְּדָרְךָ וְהֵכָא קָא מְשַׁמַּע לָן דְּאַפְלוּ בְּעִיר אִם אִין לוֹ מַה יֵּאֲכַל מִתֵּר. הַר"ש: **{כא}** **בראשו.** שְׂיָהָא אָבִיו מְדַר הַנְּאָה אוֹכַל עַל יָדוֹ. רִשְׁיִי: **{כב}** **שאינה כו.** כְּלוֹמַר נְהִי דְמִתְנָה עַל מְנַת לְהַחֲזִיר שְׁמָה מִתְנָה, שְׂאֵנִי זֹו דְּבֵית חוּרוֹן דְּאַפְלוּ לְשַׁעֲתָה אֵינָה, שְׁלֹא נִתְכַּוֵּן לְהַקְנוֹתָהּ כָּלֵל אֲלֵא שְׁתַּקְרָא עַל שְׁמוֹ כְּדִי שְׂיָהָא אָבִיו מִתֵּר בֵּה. וְהֵכִי קְאָמַר, מִתְנָה שְׂאֵינָה כְּלוּם כְּזוֹ שְׁהִיא בְּעַרְמָה שְׂאֵם הַקְּדִישָׁה כּוֹי אֵינָה מִתְנָה. הַר"ן:

פרק ו - משנה א

{א} קדורה. הריפות וגרש ברמל: **{ב}** דהאי תנא כל מידי דמתאכלי ביה ריפתא תבשיל קרי ליה. ואסור בצלי ושלוק, דהא מתאכלי ביה ריפתא. גמרא. ועין תוספות יום טוב. והוא הדין בנודר מן התבשיל בלא שאני טועם: **{ג}** בעבה. והוא הדין בנודר מן המבשל מתר בעבה. ירושלמי. הר"ן: **{ד}** וצריך לומר שאין אוכלין עמה פת, ונעשית לרפואה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ו - משנה ב

{ה} מפרש בירושלמי איזהו מעשה רתחתה, כגון חילקא כוי סלת וארז כוי על שם שצריך להרתים לבשל הרבה. ולפי זה מתניתין הכי מפרשה, הנודר כוי ממעשה רתחתה דהינו חילקא כוי, שרק דברים אלו נקראים מעשה קדורה. אמר קונם היורד לקדורה אסור בכל המתבשלים בקדורה, דכלהו בכלל היורד לקדורה הם. בית יוסף. ושאני טועם לאו דוקא, וכדלעיל:

פרק ו - משנה ג

{ו} ושאני טועם לאו דוקא, אלא לרבותא נקטיה, דאפלו אומר שאני טועם, אי אמר כבוש אין, אי לא לא. והתוספות מפרשי דעקר החלוק הוא שאני טועם, וכן בהנד דלעיל המתבשלים בקדורה. הר"ן. ועין תוספות יום טוב:

פרק ו - משנה ד

{ז} משום דאמר תרי לשני, דג דגים, דדג משמע גדול משום דנמכר בפני עצמו, ודגים משמע קטנים לפי שאין נמכרים אלא בנחד. הר"ן.

וְהַרְמַבֵּיִם כָּתַב דַּע כִּי בִלְשׁוֹנָנוּ כְּשִׁיתְחַבֵּר שֵׁם הַיְחִיד עִם הַרְבֵּים הוּא מוֹרָה
עַל הַכָּלל וְעַל הַפְּלִגָּה בְּרַבּוּי כְּמוֹ הַבֵּל הַבָּלִים. שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכֵן דָּג דְּגִים
כָּלל הַמִּין כָּלּוּ בְּאֵיזָה עֲנָן שִׁיחִיָּה: [ח] כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב תְּפִל מַבְּלִי מִלַּח [אִיּוֹב ו].
וְהַטִּי"ת מִתְחַלֶּפֶת בְּתִי"ו שֶׁשְׁנֵיהֶם מִמוֹצֵא הַלְשׁוֹן: [ט] שֶׁכֵּן הוּא נִקְרָא,
טְרִית: [י] וְלִשׁוֹן הָרֵא"ש, וְלִפִּי זֶה דּוֹקָא בְּצִיר וּמְרִיס שֶׁל טְרִית הוּא
שְׁנַאֲסָר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ה

[יא] אוֹסֵר. דְּקִסְבֵּר יֵשׁ בּוֹ צַחְצוּחַ חֶלֶב וְהוּי בְּכָלל חֶלֶב. רִשִׁי. וְהִינוּ
לְהַסְלֵקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, דְּבִגְמָרָא מְסִיק דְּלֵא פְּלִיגִי אֶלָּא דְּכָל חַד כִּי
אֲתֵרִיָּה, דְּבִאֲתָרָא דְּרַבִּי יוֹסִי קָרִי לְקוּמָא קוּמָא דְּחֶלְבָא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם
טוֹב: [יב] מִתֵּר כּו'. דְּבָרֵי הַכֹּל, דְּחֶלֶב אֵינּוּ בְּכָלל קוּם. רִשִׁי: [יג] וְאִם כֵּן
דּוֹקָא הֵיכָא דְּנִקְט בְּה"א אֲצִטְרִיד לְאֲשִׁמוּעִין. וְהַר"ן כָּתַב דְּלֵא תִימָא
מִפְּנֵי שֶׁרַב הַגְּבִינּוֹת מְלוּחּוֹת הֵן סִתְמָא מְלוּחָה מְשֻׁמֵּע, קָא מְשֻׁמֵּע לֹן:

פרק ו - משנה ו

[יד] וְקִשְׂיָא, דְּאִי הֵכִי הִינוּ רְטֹב עֲצָמוֹ כּו'. וְהַתּוֹסְפוֹת פְּרָשׁוּ דְּקִפָּה הִינוּ
בְּשֵׁר שְׁנִקְפָּה בְּשׁוּלֵי קִדְרָה, וּמִתֵּר מְשׁוּם דְּלֵא קְרוּ אֵינְשֵׁי בְּשֵׁר אֶלָּא
חֲתִיכוֹת שֶׁהֵן בְּשֵׁר בְּעֵין:

פרק ו - משנה ז

[טו] [טז] זֶה. וְאֵלוּ. מְסִיק בְּגִמְרָא דְּזָה וְאֵלוּ וְדֵאֵי דּוֹקָא, וּבִלֵּא שְׁאִינִי טוּעִם
מִהִנִּי לְאִסוּר בְּנוֹתָן טוּעִם אוֹ בִּיּוֹצֵא מִהֵן, אֲבָל שְׁאִינִי טוּעִם מִבְּעִיָּא אִי מִהִנִּי
נְמוּי בִּלֵּא זֶה וְאֵלוּ. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ח

[יז] **בְּדַבַּשׁ כּוֹי**. פְּרוֹשׁ דְּאָמַר קוֹנֵם תְּמָרִים עָלַי, מִתֵּר בְּדַבַּשׁ הַיּוֹצֵא מֵהֶם דְּדַבַּשׁ מִקְרֵי תְּמָרִים לֹא מִקְרֵי. וְאִף דְּאָמְרִינָן לְעִיל דְּאֶפְלוּ רַבְּנָן מוֹדוּ הֵיכָא דְקָרוּ לְקוּמָא קוּמָא דְחִלְבָא אָסוּר, וְדַבַּשׁ תְּמָרִים וְחֻמְץ סְתוּנָיוֹת לְתַסַּר מֵהֵאִי טַעְמָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא דְמִי דְאֶלוּ גְבֵי קוּם לֹא נִשְׁתַּנָּה מְצוּרָה לְצוּרָה אֶלָּא מְעַרְבָּ הֵיךְ בְּחִלְבָּ בְּאוֹתָהּ צוּרָה עֲצָמָה אֲבָל הֵכָא הֵרִי נִשְׁתַּנָּה הַגּוּף. הַרְשָׁבִי"א. וְעֵינָן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יח]** זֶה לְשׁוֹן הַתּוֹסְפוֹת, אֵיכָא בִּינְיָהוּ, דְתַנָּא קָמָא נֶקֶט מִן הַתְּמָרִים מִתֵּר בְּדַבַּשׁ, מִשְׁמַע דְּדוֹקָא בְּתְמָרִים וְסְתוּנָיוֹת שֶׁהֵן רְאוּיִין אָסוּר בְּהוֹן וּמִתֵּר בִּיּוֹצֵא מֵהוֹן, הָא נִדְרַ מִדְּבָרִים שְׂאִינֵם רְאוּיִים לְאָכַל אָסוּר בֵּין בְּהֵם בֵּין בִּיּוֹצֵא מֵהֶם:

פרק ו - משנה ט

[יט] **מִן הַשָּׁמֶן**. מִשְׁמַע שְׁמֵן זֵית. רִשְׁיִי: **[כ]** **הַדַּבַּשׁ**. סֵתֵם אֵינוֹ אֶלָּא דַּבַּשׁ דְּבוּרִים. טוֹר: **[כא]** כְּמוֹ הַפֶּעַם יִלְוֶה אִישִׁי אֵלַי [בְּרֵאשִׁית כט]:

פרק ו - משנה י

[כב] וְצָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין אֶסְפָּרְגוֹס שֶׁהֵם מִי שְׁלִיקָה לְצִיר שֶׁהוּא מִי מְלִיחָה, דְּבַדָּג דְּגִים אִף עַל פִּי שְׂאֵמֶר שְׂאִינֵי טוֹעִים תַּנָּן דְּמִתֵּר בְּצִיר. וְאֶפְשָׁר דְּבַלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁאוֹמֵר כְּרוּב רוּצָה לוֹמַר אֶסְפָּרְגוֹס, וּבְנִדְרִים הַלֵּךְ אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם: **[כג]** **הַגְּרִיסִים**. שֵׁם נוֹפֵל עַל הַפּוֹלִים הַטְּחוּנִים. הַרְמַבִּי"ם: **[כד]** וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמַבִּי"ם מִקְפָּה שֵׁם הַתְּבַשִּׁיל אֵיזָה תְּבַשִּׁיל שִׂיחָא, הֵלֵא תְרַאָה שֶׁהֵם קוֹרְאִים תְּבַשִּׁיל הַפּוֹלִים מִקְפָּה שֶׁל גְּרִיסִין: **[כה]** **בְּגְרִיסִין**. וְכֵן מִן הָאִשְׁשִׁים מִתֵּר בְּעַדְשִׁים דְּבָרֵי הַכֹּל. רִשְׁיִי: **[כו]** דְּפַת חֲטָה מִקְרֵי דְחַד גּוּפָא נְמִי נִינְהוּ כּוֹי. חֲטָים מִשְׁמַע לְכוֹס, שְׂאָדָם כּוֹסֵס חֲטָים חֲלוּקִים יַחַד: **[כז]** **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר**. וְלֹא פְּלִיגִי אֶתְנָא קָמָא. וְאֵל תְּתַמָּה עַל לְשׁוֹן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר דְּמִשְׁמַע דְּפְלִיג, דְּהִרְבָּה שְׁנוּיִים כְּזוֹ וְלֹא פְּלִיגִי:

פרק ז - משנה א

[א] אוסר. מפרש בגמרא דלא אוסר אלא באמר ירק המתבשל בקדרה עלי, אז אסור בכל ירקות המתבשלים, אף בדלעת. ועין תוספות יום טוב: **[ב] לח.** דכיון שאין עושין ממנו כרי אלא כשהוא יבש, ומקמי הכי לא, עד
ההיא שעתא שעתא ירק הוא:

פרק ז - משנה ב

[ג] רבי מאיר אומר כו'. בהא ודאי מודינא לך שהנודר מן התבואה אינו אסור אלא מחמשת המינין, אבל הנודר מן הדגן אסור בכל מין דמדגן. רש"י:

פרק ז - משנה ג

[ד] בשק. שק ארוג במטוה שער. ויריעה, בגד גס ועבה שאינו תפור. וחמילה, מסד, והיא אצל בני אדם בתכלית העבי, שמגן בה אדם ראשו מהמטר, וכמו כן יריעה הנזכרת כאן. הרמב"ם: **[ה] באניצי כו'.** דדיק ולא נפיץ. רש"י: **[ו] ריחו קשה כו'.** אבל בנודר סתם דרישא לא משמע אלא ללבש, ובהא לא קאמר רבי יהודה. הרא"ש. ועין תוספות יום טוב: **[ז] לאחוריו.** וכל שכן לטען לפניו, שהוא בכלל הנדר, שהיא טעינה מעלה שנסמרת יותר. אי נמי אורחא דמלתא נקט:

פרק ז - משנה ד

[ח] **בְּכֹל כּוֹי**. וְנִרְאָה דְחֻכְמִים מוֹדִים בְּחֹדֶר וַיִּצְיַע דְּלֹא הוּוּ בְּכֹלל בֵּית, דְּהַמוּכָר אֶת הַבֵּית לֹא מָכַר חֹדֶר וַיִּצְיַע, אֲלֵמָּא בְּלִשׁוֹן בְּנֵי אָדָם לֹא הוּוּ בְּכֹלל הֵרָא"שׁ: בֵּית.

פרק ז - משנה ה

[ט] **לְתַחוּמָּה כּוֹי**. בְּגִמְרָא יָלִיף לְהוּוּ מִקְרָאֵי: **[י]** אָבֵל מִן הָאֲגָף וְלַחוּץ עַל עֵבֵי הַמִּפְתָּן אֵינוֹ אָסוּר. רִשְׁי"י. וְהֵינּוּ דִתְנִן אָבֵל, כְּלוּמַר אִף עַל גַּב דְּעֵבֵי הַמִּפְתָּן דוּמָּה לַעֲבוּרוֹ שֶׁל בֵּית:

פרק ז - משנה ו

[יא] **הָאֵלוּ**. וְהוּא הַדִּין נְמִי אִם לֹא אָמַר הָאֵלוּ, דְּכִיּוֹן דְּאָמַר קוֹנֵם וְלֹא הַזְכִּיר אֲכִילָה, אָסַר עֲצָמוֹ בְּחֻלּוּפִיָּהוֹן וְגִדּוּלִיָּהוֹן. וְהָא דְקָאֵמַר הָאֵלוּ מְשׁוּם דְּבַעֲי לְמִימַר וּבְגִדּוּלִיָּהוֹן, דְּאִי אָסַר עֲצָמוֹ בְּכֹל הַפְּרוֹת מֵאִי נִפְקָא מִינָהּ בְּגִדּוּלִיָּהוֹן שֶׁל אֵלוּ, בְּלֹא הֵכִי אָסַר עֲצָמוֹ בְּכֹל הַפְּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, אִי לֹא דְאָמְרִינֵן בְּגִדּוּלִין קָדָם שֶׁהִגִּיעוּ לְכֹלל פְּרוֹת. הֵרָא"שׁ: **[יב]** **בְּחֻלּוּפִיָּהוֹן וּבְגִדּוּלִיָּהוֹן**. אִף עַל פִּי דְשִׁנְיָהֶם לֹא הִיוּ בְּשַׁעָה שֶׁאָסְרוּן עָלָיו, וְכֹל שֶׁכֵּן בִּיּוֹצֵא מֵהוּ: **[יג]** שֶׁלֹּא קִנְסוּ אֶלֶּא כְּשֶׁהִנּוּדָר עֲצָמוֹ הַחֲלִיפֵן לְכַתְּחֻלָּה. בֵּית יוֹסֵף: **[יד]** **כָּלָה**. וְאֶכְלָה מִתְּנִיתִין קָאִי, וְהֵכִי קָאֵמַר, מֵאִי דְאָמְרִינֵן בְּרִישָׁא אָסוּר בְּגִדּוּלִיָּהוֹן מִשְׁמַע אָבֵל בְּגִדּוּלִי גִדּוּלִין מִתָּר וְכֵן בְּסִיפָא מִתָּר כּוֹי, דְּוָקָא בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה, אָבֵל בְּדָבָר שֶׁאִין זָרְעוּ כָּלָה בֵּין בְּרִישָׁא בֵּין בְּסִיפָא אֶפְלוּ גִדּוּלִי גִדּוּלִין אָסוּרִים, מְשׁוּם דְּכִיּוֹן דְּאִין זָרְעוּ כָּלָה הָרִי בְּגִדּוּלִי גִדּוּלִין הִלְלוּ מְעַרְבַּ מְהֵאָסוּר, וְנִדְרִים הֵוִי דְבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִתִּירִין וְאֶפְלוּ בְּאֶלְף לֹא בְּטִיל. הֵר"ן. וְעִין תּוֹסֻפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ז

[טו] אָסוּר כּוֹי. הָא קָא מְשַׁמַּע לֹן דְּאִין צְרִיךְ שְׂיֵאמַר הָאֵלּוּ. וְדַתְנֵן בְּמַתְנִיתִין דְּלַעִיל הָאֵלּוּ לָאו דְּוֹקָא, וְאִיזִי דְּנָסִיב לִיה רִישָׁא נָסִיב לֵה נְמִי לְכַלְהָ מַתְנִיתִין, כְּד נְרָאָה לִי לְפְרוּשׁ הָרֵא"ש דְּלַעִיל. וְעִין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ח

[טז] לָאו דְּוֹקָא עֲכָשִׁיו, אֶלָּא כְּלוּמַר קְדָם הַפְּסָח, וּלְאַפּוֹקִי לְעוֹלָם, וְכָל מִפְּאֹן עַד הַפְּסָח בְּכָלֵל עֲכָשִׁיו, דְּמַנְלֵן לְהַקְל וְלוּמַר דְּעַד הַפְּסָח לֹא קָאִי נְמִי אֲאָתָּ עוֹשָׂה. וְכֹן מְשַׁמַּע בְּהָרֵא"ש:

פרק ז - משנה ט

[יז] אָסוּרָה כּוֹי. מְפָרֵשׁ בְּגִמְרָא דְּכֶשֶׁהֲלָכָה אָסוּרָה וְלוֹקָה עַל הַנְּאִתּוֹ שְׁלִמְפָרַע, וְלְעוֹלָם אָסוּרָה לְהַנּוֹת קְדָם הַפְּסָח, גְּזֵרָה שְׂמָא תִּלְדָּ, וְכִמּוֹ שְׁפַתְבְּנוּ בְּסַמוּךְ: **[יח]** דְּרַחֲמֵנָא אָמַר אִישׁ כִּי יִזְר נָדָר לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, לֹא יִתְבַּטְלוּ דְּבָרָיו, וּמָה שְׂאָסַר בְּנָדָר חַל עָלָיו אָסוּר בְּלֹא יַחַל כְּאֵלּוּ הַקְּדִישׁוֹ. אִם עַל עֲצָמוֹ אָסַרוּ, עֵבֶר בְּבַל יַחַל. וְאִם אָסַרוּ עַל אַחַר, הַנְּהַנְהָ מִמֶּנּוּ עוֹבֵר בְּבַל יַחַל. הָרֵא"ש. וְעִין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יט]** אַחַר הַפְּסָח. וְלֹא חִישִׁינֵן שְׂמָא לֹא תִזְכֹּר שְׁעֵבְרָה עַל תְּנַאָה קְדָם הַפְּסָח, וְאִי מַתִּירִין לָהּ לִילְדָּ אֲתִינָא לְאַתְהֵנוּי, סְלָקָא דְּעֵתָא אֲמִינָא תַתְּסַר בְּהַלִּיכָה מְדַרְבְּנָן כְּדִי שְׁתִּזְכֹּר שְׂאָסוּרָה לְהַנּוֹת, קָא מְשַׁמַּע לֹן. הָר"ן. אֶבְל בְּתוֹסְפּוֹת מְשַׁמַּע שְׂאִם הַלְּכָה לְפָנֵי הַפְּסָח אָסוּרָה גַם אַחַר פְּסָח, כְּדִי שְׁתִּזְכֹּר שְׂאָסוּרָה לְהַנּוֹת:

פרק ח - משנה א

א וכלומר שהם שני ימים ראש חדש, ונמצא שהיום הראשון נמנה לחדש הזה שעליו נדר, אפלו הכי מתר בו, דאינשי קרו ליה ריש ירחא, ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם: **ב** לעתיד לבא. ולהכי קרו ליה לעתיד לבא, לפי שהוא נמנה לימים ולחדשים הנכנסים שהוא זמן אחר, ולהכי קאמר לעתיד ולא קאמר להבא. רש"י: **ג** היא איבעיא בגמרא ולא אפשטא כו': **ד** הינו לאסורא לחוד, משום דספקא לחמרא. אבל ללקות לא, דלא מלקין על הספק:

פרק ח - משנה ב

ה אסור כו'. כשיגיע מתר הנה ליה למתני, אלא משום דבסיפא שני למתני אסור נקט ברישא נמי אסור. הרא"ש: **ו** דיש במשמעות זה הלשון שלשה ענינים, איכא למימר עד פני ימים הראשונים דהינו עד שיגיע, ואיכא למימר עד פני ימים האחרונים ויהיה מתר בימים האחרונים, ואיכא למימר עד פני פסח והינו עד שיצא. הרא"ש:

פרק ח - משנה ג

ז דכיון דתנא אינו אסור אלא עד שיגיע, הנה פאלו תנא עד שיהא, דהכי משמע לישנא באיזהו לשון שיאמר אינו אסור אלא עד שיגיע. הרא"ש: **ח** קבוע. כלומר שיש להמשתו זמן קבוע, כגון פסח שקבעה בו תורה שבעה ימים כי אמר שיהא אסור עד שיצא, דכיון דידע זמן המשך אסורו אוסר עצמו בו. הר"ן:

פרק ח - משנה ד

[ט] הקיץ. שם לימות השָׁרֵב, אֲבָל הִיָּה מִפְּרָסָם זֶה הַשֵּׁם אֲצֵלָם עַל זְמַן בְּשׂוּל הַתְּאֲנִים. הַרְמַבִּי"ם: **[י]** שֵׁיקְפֵלוּ. תִּנְא רַב הַמְקַצְוֹעוֹת. גִּמְרָא: **[יא]** הַקְצִיר. וּבְמִקּוֹם שֵׁישׁ קְצִיר חֲטִים וְקְצִיר שְׁעָרִים, עַד שֵׁיתְחִיל קְצִיר חֲטִים, דְּקְצִיר הַמֵּיחַד קֹאֲמֵר. תּוֹסְפוֹת: **[יב]** כְּלוֹמֵר שְׁאֵף עַל פִּי שְׁאַחַר כֶּף יָרַד לְבַקְעָה וְהִגִּיעַ קְצִיר שֶׁל בְּקַעָה, כִּיּוֹן שֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ קְצִיר שֶׁל הַר אֲסוּר עַד שֶׁיִּגִּיעַ קְצִיר שֶׁל הַר. בְּגִמְרָא:

פרק ח - משנה ה

[יג] נִרְאָה לִי שֵׁישׁ טְעוֹת סוֹפֵר וְצָרִיף לּוֹמֵר עַד הַגֶּשֶׁם, וְכֵן הוּא בְּפִרוּשׁ הַרְמַבִּי"ם. וְכִדְאִיתָא בְּגִמְרָא מִחֻלְקַת דְּאֲמַר עַד הַגֶּשֶׁמִּים, אֲבָל אֲמַר עַד הַגֶּשֶׁם, עַד זְמַן גֶּשֶׁמִּים קֹאֲמֵר, כְּלוֹמֵר אֵף תִּנְא קִמָּא מוֹדָה שְׁאִין נוֹדֵר עַד שֶׁתֵּרַד אֶלָּא עַד שֶׁיִּגִּיעַ, וּמִיָּהוּ לֹא סָגִי עַד זְמַן אַחֲרוֹן שֶׁהוּא רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּסֵלוֹ, אֲבָל כְּשִׁירְדוּ אֶפְלוּ בְּזִמְנָה הָרִאשׁוֹן סָגִי, וְכֵן פִּרְשׁ הַכֶּסֶף מִשְׁנָה לְדַעַת הַרְמַבִּי"ם. אֲבָל בְּעֵקֶר דִּין מִשְׁנֵתְנֵנוּ לֹא בֵּיאַר הַר"ב אֵימְתִי זְמַן יְרִידַת גֶּשֶׁמִּים שֶׁכְּשִׁירְדוּ עֵבֶר זְמַן נִדְרוֹ. וְהַרְמַבִּי"ם בְּחִבּוּרָא כְּתִב כְּשִׁירְדוּ מִכ"ג מִרְחֻשָּׁן שֶׁהִיא הַבֵּינוּנִית, וְהַר"ב סִמַּךְ עַל הַמְסַתְבֵּר דְּמִסְתַּמָּא בְּלִשׁוֹן בְּנֵי אָדָם הוּא עַל דְּבַר הַמְמַצֵּעַ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יד]** שְׁנִיָּה. דְּגִשְׁמִים מִשְׁמַע לְתִנְא קִמָּא יְרִידַת גֶּשֶׁמִּים, וְגַם מִשְׁמַע לְשׁוֹן רַבִּים, וּמַעוּט רַבִּים שְׁנִים, וּלְפִיכֹף עַד שֶׁתֵּרַד רַבִּיעָה שְׁנִיָּה, וְאֶפְלוּ אֲמַר עַד שֶׁיִּהְיוּ, לְפִי שְׁאִין זְמַן קְבוּעַ לְמִשְׁוֹף יְרִידַתוֹ. וְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִקַּל טְפִי וְאֲמַר עַד זְמַן רַבִּיעָה וְאֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָרְדוּ גֶשֶׁמִּים. הַרְא"שׁ: **[טו]** הַשְּׁנָה. נִרְאָה לִי דְרַבּוּתָא דְּמִתְנִיתִין דְּמִתְסַר בְּעִבּוּרָה לְנוֹדֵר מִתְחַלַּת הַשְּׁנָה אֲצִטְרִיף, דְּאִי בְּנוֹדֵר מִרֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁבַט פְּשִׁיטָא דְּהַשְּׁנָה עַד רֹאשׁ הַשְּׁנָה מִשְׁמַע, אֶלָּא וְדֹאִי בְּנוֹדֵר מִתְחַלַּת הַשְּׁנָה אֲתָא לְאִשְׁמַעִינָן דְּמִתְסַר בְּעִבּוּרָה כּוּי, וְאִפְשֵׁר דְּאֶפְלוּ בְּנוֹדֵר שְׁנָה אַחַת סִתָּם אֲסוּר בְּעִבּוּרָה כֹּל שֶׁקָּדַם נִדֵּר לְחֹדֶשׁ הָעִבּוּר, דְּמִסְתַּמָּא שְׁנָה זוֹ מִשְׁמַע. הַר"ן. וְהַרְא"שׁ כְּתִב דְּהִינוּ לּוֹמֵר שְׁאֵם אֲמַר שְׁנָה אַחַת אֲסוּר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ וְלֹא אֲמַרִינָן לֹא הִיתָה דַּעְתּוֹ עַל שְׁנָה מְעַבְרַת אֶלָּא כְּסִתָּם הַשְּׁנִים שֶׁהֵן שְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ, אֶלָּא בְּנִדְרִים הַלֵּךְ אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וּבִין פְּשׁוּטָה וּבִין מְעַבְרַת קְרוּיָה שְׁנָה: **[טז]** הַרְאִשׁוֹן. וְיֵשׁ דְּגִרְסִי עַד סוּף אֲדָר עַד סוּף אֲדָר שְׁנִי, וְכֵן עֵקֶר, דְּלִשְׁנֵי הָאֲדָרִים חֲשִׁיב חַד יִרְחָא. דְּלֵאִידָךְ גִּרְסָא רֹאשׁ וְסוּף לְמָה לִי, חֹדָא סָגִי. הַרְא"שׁ: **[יז]** שְׁדִרְךָ. דְּנִדְאִי רוּצָה לְשִׁתּוֹת

אַרְבַּעַה כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן בְּלַיְלֵי פֶסַח שֶׁכֵּל אָדָם שׁוֹתֵיין. רַשִׁיי:

פּרָק ח - מִשְׁנֵה ו

[יח] וְהָא עֲדִיפָא מְקַמֵּיתָא, שְׁהָרִי אֵינוּ מְגִיעַ אֲסוּרוֹ עַד הַצּוּם, דְּלַיְלֵי הַצּוּם לֹא דוֹקָא, שְׁהָרִי אוֹכֵל הוּא מְבַעֲרַב, אֶלָּא עַד סְעוּדָה שֶׁל לַיְלֵי הַצּוּם קָאָמַר. הָרִ"ן: **[יט]** לְפִי מְאָכְלָם וְאַרְצָם, וְכִבֵּר יַדְעֵתָ שְׁעוֹנֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְלִילֵי שַׁבַּת עַד לַיְלֵי שַׁבַּת, מוֹסֵף עִם הַיּוֹת הַשַּׁבַּת בְּעֶצְמוֹ מְחֻיָּב בּוֹ הַעוֹנֵג בְּכָל צַד מִצְדֵי הַהֲנָאָה לְבָנֵי אָדָם כָּלָם. הָרִ"מ: **[כ]** וְצָרִיד לְחַלֵּק בֵּין לֹא נִתְּכֹן דְּהָכָא, לְשֵׁלֹא נִתְּכֹן דְּסוּף פְּרָקִין, דְּהָכָא לֹא מוֹכַח כְּמוֹ לְקַמֵּן. הָרִ"ן. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב בְּשֵׁם הָרַא"שׁ וְהָרַא"ה דְּהִלְכָה כְּמוֹתָם. וְאֵין צָרִיד לְחַלֵּק:

פּרָק ח - מִשְׁנֵה ז

[כא] שְׁאֵנִי כּוֹי. קוֹנֵם מַה שְׁאֵנִי נְהַנֶּה מִשְׁלָךְ. הָרִ"ן: **[כב]** לְבָנִיד. דְּרַךְ כְּבוֹד הוּא שְׁיַקַּח מִתְּנָה לְבָנִיו, וְלֹא לְעֶצְמוֹ. הָרַא"שׁ: **[כג]** לְהַפְּרֵי. צָרִיד עֵיוֹן דְּלִישְׁנָא דְּהַפְּרָה לֹא שְׁיָד אֶלָּא בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אָב לְבִתּוֹ. וְלִי נְרָאָה דְּבְרִישָׁא וּבִסְיַפָּא כָּאן שְׁיָד דוֹקָא לְשׁוֹן הַפְּרָה, מְשׁוּם דְּהַנְּדָר אֵינוּ נֶעְקָר מִעֲקוּרוֹ כְּנֶדֶר גְּבִי חֲכָם, מְשׁוּם דְּמַה שְׁאָמַר הָרִינִי כְּמוֹ שְׁהַתְּקַבְּלֵתִי אוֹ זֶהוּ כְּבוֹדֵי מִתְּקִים הַנְּדָר, וְאִם כֵּן עַד אוֹתוֹ שְׁעָה קָם הַנְּדָר דּוּמִיָּא דְּבַעַל דְּמִפְּרָ לְהַבָּא. תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים: **[כד]** כְּבוֹדֵי. שְׁאֵתְּכַבֵּד עַל יְדִיד בְּפָנֵי הַבְּרִיּוֹת שְׁיָרְאוּ שְׁאֵנִי חָשׁוּב בְּעֵינֵיךְ שְׁאֵתְּה רוּצָה לְתוֹן לִי מִתְּנָה, זֶהוּ כְּבוֹדֵי, שְׁאֵתְּכַבֵּד יוֹתֵר כְּשְׁיָרְאוּ שְׁאֵתְּה רוּצָה לְתוֹן וְאֵנִי אֵינִי רוּצָה לְקַבֵּל. הָרִ"ן: **[כה]** נְהַנֶּה לִי. כְּלוֹמַר מִשְׁלִי. וְכֵן דְּרַךְ בְּנֵי אָדָם שְׁנוֹדְרִין וְאוֹסְרִין הַנְּאָתוֹן עַל מִי שֶׁלֹּא יְהַנֶּה אוֹתָם. וּבְרִישָׁא שְׁרוּצָה שְׁהִלָּה יְקַבֵּל הַנְּאָה מִמֶּנּוּ הָרִי הוּא נוֹדֵר שֶׁלֹּא יְהַנֶּה הוּא מִמֶּנּוּ אִם לֹא יְקַבֵּל הַהֲנָאָה: **[כו]** הָרִי אֵנִי כּוֹי. הָרִינִי מִחֲזִיק לָךְ טוֹבָה כְּאֵלוֹ הַתְּקַבְּלֵתִי מִמֶּךָ. רַשִׁי: **[כז]** כְּאֵלוֹ כּוֹי. מִפְּרֵשׁ בְּגִמְרָא דְּהֵינּוּ טַעְמָא מְשׁוּם דְּלְהַרְוּחָה דִּידֵיהּ מְכוּן וְהָא לֹא אֶצְטְרִיד. וְדוֹקָא כְּשֶׁהַבְּנִים סְמוּכִים עַל שְׁלַחְנוֹ, דְּבִכְהֵי גּוֹנָא אֲפּוֹן שֶׁלֹּא יֶצְטְרִיד לְהוֹצִיא מִשְׁלוֹ לְצָרְכּוֹ, וְהָא לֹא אֶצְטְרִיד וְיִכּוֹל לֹמַר כֵּן. אֲבָל אֵין הַבְּנִים סְמוּכִים כּוֹי הוּי אֶפְכָא, דְּלְהַרְוּחָה דִּידֵהוּ מְכוּן, וְכָל שְׁאָמְרוּ הִם הָרִינִי כּוֹי הַתִּירוֹ הַנְּדָר, וְאֵלוֹ אָמַר הָאָב כֵּן אֵין בְּדַבְּרֵיו כְּלוּם. הָרִ"ן: **[כח]** וְנִקְרָא סְרוּב שֶׁהוּא תַרְגּוּם מְאוּן, לְפִי שְׁגָם הַמְּפָצִיר הוּא מְסַרְב וּמְמָאן בְּמַה

שְׁחַבְרוּ רוּצָה, כְּגוֹן הַכָּא שְׁחַבְרוּ רוּצָה שֶׁלֹּא יִשָּׂא בֵּת אַחוּתוֹ וְזֶה הַמִּפְצִיר
הוּא מִמָּאן בְּרִצּוֹן זֶה וְיִרְצָה שִׁישְׂאָנָה: **[כט]** וְהוּא הַדִּין בֵּת אַחִיו, אֲבָל
אַחוּתוֹ נִקַּט טְפִי לְפִי שֶׁמִּשְׁדָּדְלָתוֹ בְּדַבְרִים וּשְׂכִיחַ שְׁנוּשָׂא בִּתָּהּ. רְשָׁבִים: **[ל]**
יֵהְנוֹת לוֹ. שְׂאֵר הַנְּאָה: **[לא]** אִישׁוֹת. שְׁנֵדֵר שֶׁלֹּא תִהְיֶה מִמֶּנּוּ דֶּרֶךְ אִישׁוֹת.
רְשָׁי: **[לב]** לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה. הַמְסַרְב בּוֹ אֶלֶּא לְאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה הַמְרַבָּה, וְכִי
אָמַר זֶה קוֹנָם לְבֵיתָךְ כּוֹי לֹא נִתְכַּוֵּן לְדֵר הַנְּאָה מִמֶּנּוּ אֶלֶּא לְאַכִּילָה וּשְׂתִיָּה
הַמְרַבָּה נִתְכַּוֵּן. רְשָׁי:

ט

פרק

פרק ט - משנה א

[א] וְזֶה דְּבַר קַל וּפְרִיצוֹת שְׁכֵן רְשָׁעִים דֶּרֶךְ לְנֵדֵר, וְאִם אָמַר לָאוּ, דְּאֵלוּ
הִיִּיתִי יוֹדֵעַ לֹא הִיִּיתִי נוֹדֵר, מִתִּירִין לוֹ. רְשָׁי: **[ב]** זֶהוּ פְרוּשׁ דָּאִם כֵּן אֵין
נְדָרִים, וְכֹאֲבֵי בְּגִמְרָא דְּפִרְשׁ אִם כֵּן אֵין נְדָרִים נִתְרִים זָפָה. וְעֵין תּוֹסְפוֹת
יוֹם טוֹב: **[ג]** דְּכִיּוֹן דְּאַחְצִיף כְּלִי הַאי מַעְקָרָא דְּאֲדָרִיָּה לְאָבִיו וְאִמּוֹ
מִנְכָּסִיו, הָא אַחְצִיף לִיָּהּ, וְאִם אֵין לוֹ חֲרָטָה גְמוּרָה יַחְצִיף פְּנִיו וְיֹאמַר שֶׁלֹּא
הִיָּה מְנִיחַ בְּשָׁבִיל כְּבוֹדָם. גְּמָרָא, וּפְרוּשׁ הַרְאִי שׁ:

פרק ט - משנה ב

[ד] בְּנוֹלָד. גְּמָרָא, מֵאֵי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאֵלוּ רַבְּנָן מִסְתַּבֵּר טַעְמֵיהוּ
כְּמוֹ שֶׁכְּתַב הַרְ"ב. אָמַר רַב חֲסִידָא דְּאָמַר קָרָא כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים נְשָׁמוֹת
ז, שֶׁהִיָּה נִשְׁבַּע לִיתְרוֹ שֶׁלֹּא לָשׁוּב מִצְרִימָה בְּשָׁבִיל אוֹתָן הָאֲנָשִׁים
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשׁוֹ, וּפְתַח לוֹ הַמְקוֹם בְּנוֹלָד דְּמִיתָהּ. וְרַבְּנָן קְאָמְרִי דְּמִתּוּ
דְּקָרָא הֵינּוּ עֵנִי כּוֹי וְשִׂאֲנִי עֲנִיּוֹת דְּשְׂכִיחַ וְלֹא הָוִי נוֹלָד. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם
טוֹב: **[ה]** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כּוֹי. מִשׁוּם דְּנִקִּיט גִּוְנִי טוֹבָא הֵדֵר וְתַנִּי, דְּבִכְלָהוּ רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר מִתִּיר וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. הַרְ"ן:

פרק ט - משנה ג

[ו] ואומרים אלו היית יודע כו' והוא אומר לאו. רש"י: **[ז]** **מת כו'**. והוא הדין אפ"כ אלא נקט מלתא דשכיחא, דגבי כ"ב לא שכיחא הריגה ולגבי נחש שכיחא טפי הריגה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ט - משנה ד

[ח] ועוד אמר רבי מאיר. קלא אחרת. תוספות. ולגרסא דלעיל וחקמים מודים לו הכי נמי מודים לו מדקתני ועוד. כסף משנה: **[ט]** **לא תקם**. שאם בקשת ממנו כלי ולא השאילך והדרתו הנאתך, או שעשה לך שלא כהגון ומתוך שנאה הדרתו, והתורה אמרה לא תשנא כו' התורה הזקיקתך לפרנסו ולאקהבו ולהחיותו. רש"י: **[י]** **ואין אתה כו'**. בגמרא פריך דהא מטל על הגבאים וזה אינו אסור, דכשנותן לגבאי שיתן לו הוי כנותן מתנה לאחד כו', ומשגי דכל הנופל אינו נופל ליד גבאי תחלה, ופרש רש"י אלא קרוביו מתגלגלין עמו: **[יא]** ואין אלה אלא שבועה, דכתיב [יחזקאל יז] ויבא אתו באלה, וכתוב וגם במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו באלקים [דברי הימים ב לו]. גמרא. ועין תוספות יום טוב:

פרק ט - משנה ה

[יב] **שער ראשך**. העקר אצלנו מטלטלי לא משתעבדי לכתבה אלא בתקנת בתראי, ולכך באר בגמרא שאלו השמנה מאות זוז היה לו קרקע שוה זה הסך ואמר לו אפלו לא ישאר לך שום דבר אחר פרעון הכתבה אלא על דרך משל שתצטרך למכר שער ראשך לצרך אכילה יש לך לתן כתבה. הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב:

פרק ט - משנה ו

{יג} שְׁמַחֵיב בּוֹ בְּאֲכִילַת בֶּשֶׂר לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר וְקִרְאתָ לְשֵׁבֶת עֲנֵג: **{יד}** מִקְצָתוֹ. על יְדֵי חֲרָטָה בְּהִתְרַת חֶכֶם, אוּ מַעֲצָמוֹ כְּגוֹן שֶׁהִיא אָבִיו אֶחָד מֵהֶם. הָרֵא"שׁ: **{טו}** וּמִיָּהוּ לְמַד לֹא מִשְׁמַע דְּמִסְבָּרָא הוּא. וּבִירוּשְׁלָמִי יִלְפִינן לֵה מִקְרָא דְכְּתִיב כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה, דְּמִשְׁמַע דְּוִקָא כְּשֶׁכֵּלוּ קָיִם. הָר"ן:

פרק ט - משנה ז

{טז} דָּאִי לֹא תִימָא הָכִי שְׁלֵא אָמַר בְּכ"ף אֶלָּא כְּלִישָׁנָא דְּמִתְנִיתִין בְּוִי"ו, לֹא תִלְאֹן זֶה בְּזָה, אֶלָּא לְרַבָּנן כָּל אֶחָד הוּי נָדָר בְּפָנֵי עֲצָמוֹ כְּדַמְסִיק הָר"ב בְּסִיפָא, וְלִרְבִּי שְׁמַעוֹן כְּלָלָא הוּי וְהִתֵּר לְאֶחָד מִתֵּר לְכֻלָּם. וְלִפִּי זֶה רִישָׁא דְּהִקְא רַבָּנן, דָּאִי כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְמֵאִי תִנְן לְכֻלְכֶם, לְתַנִּי לְרַבּוּתָא שְׁאִינִי נְהִינָה לְזָה וְלְזָה בְּלֹא כ"ף, וְתִבְרָא מִי שֶׁשָּׁנָה כּוֹי. וְלְהַרְמַב"ם שִׁיטָה אַחֲרֵת. עֵין תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ט - משנה ח

{יז} יִין כּוֹי. צְרִיקָא כְּמוֹ שֶׁכְּתִב הָרַמְב"ם, דְּתִנָּא נָדָר שֶׁהִתֵּר מִקְצָתוֹ כּוֹי לְעֵנֵן זְמַן הַנְּדָר וְלְעֵנֵן דְּבָרִים שֶׁנִּשְׁבְּעִים עֲלֵיהֶם וּמִן הָאָדָם שֶׁנִּשְׁבַּע עֲלֵיהֶם: **{יח}** יָפָה. מְפָרֵשׁ בְּגִמְרָא דְּחֻדָּא וְעוֹד קֹאֲמַר, דְּהָא לֹא נָדָר אֶלָּא מִשׁוּם שֶׁהוּא רַע וְנִמְצָא שֶׁכְּשֶׁאִינִי רַע אִין נָדָרוֹ נָדָר, אֶלָּא הָכִי נִמִּי קֹאֲמַר, חֻדָּא דָּאִין רַע וּבְהָכִי שְׂרִי, וְעוֹד מְפָנִי שֶׁהוּא יָפָה. וְכֵן מְפָרְשִׁין בְּבִצְל: **{יט}** וּבְכֻלְהוֹ נְדָרִים שֶׁהִתֵּרוּ מִקְצָתוֹ דִּינָא הָכִי, וְכֵן בְּנִמְצָא בְּהוֹן אָבִיו וְאִמּוֹ דְּפָרֵק ג', וְטַעְמָא דְּכְשַׁעֲכֶשְׁיוּ בְּחֻזְרָה עֲדִין הוּא אוֹמַר הַכֹּל אֲסוּר חוּץ כּוֹי לֹא הוֹרַע כֹּחַ:

פרק ט - משנה ט

[כ] בנותיך. כלומר ולא ימצאו מי שישא אותן, דאמרי אינשי רחלא בתר רחלא אזלא, כאמה כן בתה: **[כא]** מה ראתה. ויש לפרש כלומר מה ראתה לעשות מה שעשתה שעל ידי כן נתגרשה: **[כב]** מתור. וצריך בכל זה הפרה אחר שאלה לחכם. הרמב"ם:

פרק ט - משנה י

[כג] ואם תאמר מאי שנא מהאומר שאביה רע ושמע שמת או עשה תשובה דתנן במשנה ג' דהוי נדר טעות, ויש לומר דהינו טעמא משום דאדם רע עשוי לעשות תשובה ועשוי למות, הלכך אומדין דעתו דכי אמר שאביה רע כל זמן שאביה רע קאמר. מה שאין כן באשה כעורה שאין עשויה להיות נאה הלכך לא היה בדעתו שתהא מתרת לו לכשתהא נאה. הרשב"א זכרונו לברכה: אי נמי אי אמר שהיא כעורה הכי נמי אבל הכא דלפלונית כעורה קאמר לא משמע פתולה נדרו בדבר. רבי שמואל בן רבי יהודה בר חסדאי זכרונו לברכה: **[כד]** אל שאול. וסיפיה המלבישכם שני עם עדנים כו':

פרק

פרק י - משנה א

[א] אביה. בגמרא גליף ליה מקרא: **[ב]** ולא הפר. אלא שתק מעת לעת. רש"י: **[ג]** והקשה הרשב"א הא כיון דחכם עוקר הנדר מעקרו הרי הוי כאילו לא הקים כלל, ותרוץ (נה"ו) דשאני הפרה דקלישה לך טפי דבאפי נפשה לא מידי היא אלא בצרופא דאינדך ובראויים להצטרף ביחד דוקא, וכדתניא דהפר אחד מהם ומת בטלה לה הפרתו, הלכך כיון דהפרה דחד אפלו כי לא הקים חבריה קלישא טובא כל היכא דהקים כיון דהאי שעתיא לא חזיא לאצטרופי בטלה לה לגמרי, וכיון דלא חזיא ההיא זמנא

פרק י - משנה ב

[ד] לא כו'. יליף לה בגמרא מדכתיב בנעוריה בית אביה, פירש רש"י כל זמן שהיא נערה שלא בגרה לא תצא מרשות אביה ואפלו היא ארוסה במשמע, על כרחך דהאי קרא מוקמינן ליה בנערה המארסה: **[ה]** דכיון שאמרנו שבמשמעו שכל ימי נערוטה לא תצא מרשות אביה, שמע מנה דברשות אביה היא. ואלא מיהת כשרשות אחר שולט עליה דהינו הארוס קאמר רישא דקרא בין איש לאשתו בין אב לבתו, אבל כשאינו שולט עליה שכבר מת לא יצאה מרשות אביה. ועין תוספות יום טוב: **[ו]** מפר כו'. לא מירי בקדשה כשהיא נערה ובגרה ומטעם שנתרוקן רשות האב, דמאי שנא ממיתת האב שלא נתרוקנה, אלא בקדשה כשהיא בוגרת אמרינן, ואף על גב דתנינא חדא זמנא לקמן במשנה ה', אידי דנסיב רישא בזו יפה כח האב כו' נקט סיפא בזו יפה כח הבעל כו'. גמרא:

פרק י - משנה ג

[ז] בדוקא נקט ששמע האב, כלומר ולא הבעל, דהכי מוקמינן לה בגמרא. ועין תוספות יום טוב: **[ח]** בגמרא יליף ליה. ודקדק מלת ארוס ולא קרי ליה מארס. עין תוספות יום טוב: **[ט]** זה הפלל. לאתווי הלך האב או שלוחו עם שלוחי הבעל. גמרא:

פרק י - משנה ד

[י] ודיק ממתניתין דסתמא קתני דמפר, דאיכא במשמע ואפלו לא שמע. והר"ן פירש מדקאמר כל נדרים ולא אמר נדר פלוני ופלוני, והוא הדין נמי ברישא גבי אב דינא הכי. ועין תוספות יום טוב:

פרק י - משנה ה

{יא} פְּרוּשׁ תִּבְעָה בְּיוֹם הַבֶּגֶר, שְׂאֵם לֹא תִבְעָה בְּיוֹם הַבֶּגֶר אִין לָהּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ מִיוֹם הַתְּבִיעָה אֶלָּא מִיוֹם הַבֶּגֶר, וְאִם כָּבֵר עֲבְרוּ עָלֶיהָ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ אַחַר הַבֶּגֶר אִין לָהּ אֶלָּא שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּדִין אֶלְמָנָה דְתַנּוּן בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ה' דְּכִתְבּוֹת, וּמִשׁוּם דְּזָה הוּא פְּרוּשׁ דְּחֹק בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה אֲמַרִינן בְּגִמְרָא תַנִּי בּוּגְרֵת וְשִׁשְׁהָתָה כּו'. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **{יב}** הוֹאִיל כּו'. וּמְסִיק בְּגִמְרָא מִשׁוּם דְּכָל הַנוֹדְרֵת עַל דְּעַת בְּעֵלָה נּוֹדְרֵת, כְּלוּמַר מַה שְׂאֲמָרָה הַתּוֹרָה דְּבַעַל מִפְּר נְדָרֵי אֲשֶׁתּוֹ מִשׁוּם כֵּינּוּן דְּהַאֲשָׁה נְזוּנָת מִשְׁל בְּעֵלָה אִינָה נּוֹדְרֵת אֶלָּא לְפִי דְּעַתּוֹ וּכְאֵלוֹ פְּרָשָׁה אִם לֹא יִרְצָה לֹא יִהְיֶה נָדָר, הִלְכָּךְ בְּקַל חֲשַׁבִּינן לָהּ כְּכַנּוּסָה לְעַנְיָן הַפְּרֵת נְדָרִים כֵּינּוּן דְּנִזְוֹנָת מִשְׁלּוֹ. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **{יג}** מִפְּר. יַחֲדִי. רִשִׁי: **{יד}** עַד שְׁתַּכְּנִס כּו'. דְּלֹא אֲמַרִינן עַל דְּעַת בְּעֵלָה נּוֹדְרֵת כְּשֶׁנִּתְחַיֵּב בְּמִזְוֹנוּתֶיהָ אֶלָּא מִשְׁנַכְנְסָה לְרִשׁוּתּוֹ. הֲרִי"ן. וּכְנִיסַת רִשׁוּתָּהּ, לְהַרְמִיבִים מְסִירָתָה לְשְׁלוּחֵיו זֶה הִיא כְּנִיסַתָּה גַם לְהַפְּרֵת נְדָרִים, וּלְהַטּוֹר לֹא סָגִי בְּמִסִּירַת שְׁלוּחֵיו עַד שְׁתַּכְּנִס לַחֲפָה. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק י - משנה ו

{טו} וּלְפִי זֶה אֶפְלוּ לְבַדּוֹ מְצִי מִפְּר. וְתִימָה מְנָא לָן לְעִשׂוֹת מַחְלָקַת שְׁנֵינָה בֵּין רַבִּי אֶלְיָעָזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, דְּלְרַבִּי אֶלְיָעָזֶר הָא פְּרָשִׁינן דְּמִפְּר בְּשִׁתְּפּוֹת וּלְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְצִי מִפְּר לְבַדּוֹ. וְהֲרִי"ן אָף עַל פִּי שְׁגָם הוּא מִפְּרֵשׁ כֵּן כְּתַב אַחַר כֵּן, אִי נִמִּי כִּי אֲמַרִינן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ קָסַבֵּר יֵשׁ זִיקָה לָאוּ לְמִימְרָא דְלִהּוֹי כְּכַנּוּסָה, אֶלָּא דְּהִוִּיא כְּאַרוּסָה וּמִפְּר בְּשִׁתְּפּוֹת. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **{טז}** שְׂאֵם עֲשָׂה בָּהּ מְאָמֵר יָבִס זֶה וּבָא אַחֲרָיו אַחַר כֵּן וְעֲשָׂה בָּהּ מְאָמֵר תְּפִיס שְׁנֵי כְּדָאֵמֵר בְּפֶרֶק ה' דִּיבְמוֹת יֵשׁ מְאָמֵר אַחַר מְאָמֵר. רִשִׁי: **{יז}** לְפִי שְׁדַבְּרֵי הַכֹּל יָבִימָה אַרוּסָה אִין חֲיָבִין עָלֶיהָ סְקִילָה כְּנַעֲרָה הַמְּאָרְסָה. הֲרַמְבַּ"ם:

פרק י - משנה ז

[יח] מִכָּאן כּו'. מֵאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁאַצָּא מִכָּאן וְעַד כּו', וְהִינוּ דְּלֹא קִתְּנֵי מִיּוֹם זֶה לְפִי שְׁאִין דְּעֵתוֹ אֶלָּא מִיּוֹם שְׁיֵצֵא מִכָּאן. וּמִשּׁוּם הֵכִי לֹא מִפְּרָ לָהּ מִהַשְׁתָּא, דְּחִישִׁינּוּ דְּלִמָּא בְּעוֹדוֹ אֶצְלָה תִּדְרִי נְדָרִים שְׁיִרְצָה בְּקִיּוּמָן. הֲרִ"ן:
[יט] הֲרִי הוּא כּו'. דְּאָף עַל גַּב דְּאִיכָּא קַל וְחֹמֶר בְּעַל כְּרַחֲדָּהּ הִקִּישׁוּן הַכְּתוּב. הֲרִ"ן:

פרק י - משנה ח

[כ] וְאָף עַל גַּב דְּגַבֵּי אָב דְּכְתִיב קִדְּם כְּתִיב נְמִי וְאִם הִנֵּיא אָבִיָּהּ אוֹתָהּ בְּיוֹם שְׁמַעוּ, נִיחָא לִיָּה לְמִנְקֻט קֶרָא דְּגַבֵּי בְּעַל, מִשּׁוּם דְּגַבֵּיָּה כְּתִיב מִיּוֹם אֶל יוֹם:
[כא] מִדְּקִתְּנֵי נְדָרָה עִם חֲשֻׁכָּה מִשְׁמַע שְׁאַפְלוּ נְדָרִים שְׁלֹא לְצַרְדָּהּ הַשְּׁבֵת דְּכִבֵּר אֶכְלָה וְדָרְדָּה לְהַפְּשִׁיט תַּכְּשִׁיטֵי שְׁבֵת מִשְׁחַשְׁכָּה וְתִלֵּי טַעֲמָא שְׁאִם חֲשֻׁכָּה וְלֹא הִפְּרָ כּו' וְהָא אֶפְלוּ בְּתוֹדָהּ הַיּוֹם אִינוּ יָכוֹל לְהַפְּרָ, אֶלָּא שְׁמַע מִנָּה דְּאֶפְלוּ שְׁלֹא לְצַרְדָּהּ מִפְּרָ. גְּמָרָא: **[כב] בְּלִילֵי שְׁבֵת וּבְיוֹם הַשְּׁבֵת. שְׁהִיּוֹם הוּלֵידָּה אַחַר הַלֵּילָה, כְּדְכְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר. רִשִׁי: **[כג] מִפְּרָ עַד כּו'.** וּבְדִין הוּא דְּלִתְּנֵי אִינוּ מִפְּרָ לְכִשְׁתַּחֲשֹׁד כִּינּוּ דְּלִתְּחַמִּיר קִתְּנֵי, אֶלָּא לְהֵכִי תְּנָא הָאִי לִישְׁנָא מִשּׁוּם דְּשִׁיךְ בִּיָּה טְפִי מֵאִי דְּמַסִּים מְלִיתִיהָ שְׁאִם קִדְּם חֲשֻׁכָּה לֹא הִפְּרָ אִינוּ יָכוֹל לְהַפְּרָ, לְאַשְׁמַעִינָן בְּהָאִי לִישְׁנָא דְּמִפְּרִין בְּשְׁבֵת אֶפְלוּ שְׁלֹא לְצַרְדָּהּ הַשְּׁבֵת. הֲרִ"ן: **[כד] בְּגְמָרָא.** וּפְרִשׁ הֲרִ"ן דְּמִשְׁמַע לִיָּה מִדְּכְתִיב לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, כְּלוּמַר לֹא יַעֲשֶׂה דְּבָרֵינוּ חֲלִין, וְדָרְשִׁינָן אֲבָל אַחֲרִים מְחַלִּין לוֹ שְׁעוֹשִׁין אוֹתוֹ חֲלִין, וּבְחַלִּין מִתֵּר שִׁיךְ לְמִימַר בְּהוּ: **[כה] לֹא שְׁאִם יָכוֹל לְהַכְרִיחָה שְׁאִין צָרִידָּה בְּטוּל, דְּלִיתָּהּ, דְּלַעוּלָם לֹא סָגִי בְּלֹא בְּטוּל שְׁבַלְב וְכִדְאַמַּר בְּגְמָרָא בְּהִדְיָא כּו'. וְדְבָרֵי הֲרִ"ב הֵכִי יִפְרִשׁוּ, וְאִם אִין יָכוֹל לְהַכְרִיחָה סָגִי לִיָּה בְּמָה שְׁמַבְטֵל בְּלָבוֹ וְאִין צָרִידָּה שְׁיִוצִיא לְשׁוֹן הַפְּרָה בְּשִׁפְתֵינוּ, שְׁכִינּוֹן שְׁאִמַּר לָהּ טְלִי אֶכְלִי וּרְצוֹנוֹ לְהַכְרִיחָה אֶלָּא שְׁאִין בִּיכְלִתוֹ, כִּי מְבַטְלוּ בְּלָבוֹ סָגִי, אֲבָל אֶפְלוּ כְּשִׁמְכְרִיחָה וְשׁוּמַעַת לוֹ צָרִידָּה נְמִי שְׁיָהָא מְבַטֵּל בְּלָבוֹ וְכִדְאַמְרוּ, אֶלָּא שְׁזָה חֲדוּשׁ הוּא כְּשִׁאִינוּ יָכוֹל לְהַכְרִיחָה שְׁיָהָא סָגִי בְּבְטוּל זֶה הוּא שְׁרוּצָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ. וְעִין תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב:****

פרק יא - משנה א

[א] מִפֶּר. בֵּין הָאֵב וּבֵין הַבַּעַל, וּקְרָא כְּתִיב, כָּל נֹדֵר וְכָל שְׁבַעַת אֶסֶר לְעֹנֵת נַפְשׁ אִישָׁה יִקְיָמוּ וְאִישָׁה יִפְרֹנוּ: **[ב] עֲנוּי נַפְשׁ.** מִפֶּרֶשׁ בְּגִמְרָא דְהִכִּי קֵאָמַר, אֵלּוּ נֹדְרִים שְׁהוּא מִפֶּר בֵּין לְעַצְמוֹ בֵּין לְאַחֲרִים, דְּבָרִים שְׂיֵשׁ בְּהֵם עֲנוּי נַפְשׁ כּוּי: **[ג] אֶתְקַשְׁט.** קְשׁוּט הַפְּנִים כְּגוֹן כְּחַל וּפְקוּס, דְּבָהָא הוּא דְסָבִירָא לְהוּ לְרַבְּנָן דְּמִפֶּר מְשׁוּם נֹדְרֵי עֲנוּי נַפְשׁ, אֲבָל קְשׁוּט שֶׁל צְנֵעָא אֲפֵלוּ רַבְּנָן מוֹדוּ לְרַבִּי יוֹסִי דְאִין אֵלּוּ נֹדְרֵי עֲנוּי נַפְשׁ אֵלּא דְבָרִים שְׂפִינּוּ לְבִינָה, וְהִכִּי נִמִּי מוֹכַח בְּגִמְרָא: **[ד] אִין אֵלּוּ כּוּי.** מְדַלָּא קֵאָמַר סְתֻמָּא לֹא יִפֶּר שְׂמַע מִנָּה דְהִכִּי קֵאָמַר, נֹדְרֵי עֲנוּי נַפְשׁ הוּא דְלֹא הוּי, הָא דְבָרִים שְׂפִינּוּ לְבִינָה הוּי. גִּמְרָא. וְעִין מַה שְׂפִתְבְּנוּ בְּמִשְׁנָה ב': **[ה] בְּסִפְרֵי מִפֶּרֶשׁ דְּהוּא הַדִּין נִמִּי דְבָרִים שְׂפִינּוּ לְבִינּוּ.** וְהַר"ב הַשְּׂמִיט מְשׁוּם דְאֶפְתִּי לֹא אִירִינָן בְּהוּ וְלֹא קֵאָמַר אֵלּא לְאַפּוֹקִי דַּעַת הַרְמַב"ם: **[ו] וְהַקְּשָׁא אֲנִתְאַרְסָה וְנִתְאַרְמָלָה** מוֹקִי לָהּ. טוּר. וְעִין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק יא - משנה ב

[ז] פְּרוֹת כּוּי. וּמִסְתַּבְּרָא דְלְרַבִּי יוֹסִי נִמִּי בְּנֹדְרָה מִפְּרוֹת מְדִינָה שְׁהִיא דְרָה בּוֹ יִפֶּר, דְּלֹא גְרָעָה מְדִינָתָה מִחֻנּוּנֵי הַמְּקִיפּוֹ, וְכִי קִתְּנִי יָבִיא לָהּ מִמְּדִינָה אַחֲרָת, כְּשֶׁלֹּא נֹדְרָה מִפְּרוֹת מְדִינָתָה. הַר"ן: **[ח] וְלֹא יִמְצָא אַחַר שְׁהוּא מְקִיפּוֹ, וּפְעָמִים שְׂאִין לוֹ מְעוֹת וְנִמְצָאת הִיא מִתְעַנָּה. הַר"ן: [ט] גִּמְרָא.** וְדִקְתִּנִּי לָהּ כֵּינּוֹן דְּקִתְּנִי רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִין אֵלּוּ כּוּי וְאִיהוּ גּוּפִיָּה אֵמַר אֵלּוּ הוּ נֹדְרֵי עֲנוּי נַפְשׁ, לְמַה לָּן לְמִתְנִי הַרִי זֶה יִפֶּר דְּרַבִּי יוֹסִי, אֵלּא לְאַשְׁמַעִינָן מִכָּאן וְאִילָךְ נִמִּי רַבִּי יוֹסִי הִיא: **[י] הִינּוּ טַעְמָא דְזָה שְׂפִתְבַּ לְעִיל דְנוּוֹל שֶׁל יוֹם אֶחָד לֹא הוּי נוּוֹל לְרַבִּי יוֹסִי, דְּהָא לְרַבְּנָן הוּי נוּוֹל, הוּא הַדִּין שֶׁל שְׁעָה אַחַת, דְּלֹא שְׂנָא: [יא] תְּמִיָּה טוּבָא, כֵּינּוֹן שְׂאִין הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסִי, וְהַרִי לְרַבְּנָן כָּל קְשׁוּט הוּי בְּכָלֵל עֲנוּי נַפְשׁ, וְאַפְלוּ לְרַבִּי יוֹסִי כְּתַב הַר"ב דְּלֹא פְּלִיג בְּנִשְׁבָּעָה, וְעוֹד דְּמִיָּדִי הוּא טַעְמָא דְלֹא פְּלִיג בְּנִשְׁבָּעָה, אֵלּא מְשׁוּם דְשְׁבוּעָה לִיכָא תְּנָאָה גְּבַה אֵלּא שְׁבוּעָה דְלֹא יִרְחֹץ לְעוֹלָם קֵאָמַר וּבָהָא לֹא פְּלִיג, וְאִם כֵּן הָכָא דְסְתֻמָּא קֵאָמַר וְלֹא הִתְנָה שְׁנִשְׁבָּעָה וְנֹדְרָה לְפִי שְׁעָה, אִם כֵּן אִף רַבִּי יוֹסִי מוֹדָה דְהוּי עֲנוּי נַפְשׁ. וְעִין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב שְׁהַאֲרִיךְ וְהַנִּיחַ דְבָרֵי הַר"ב בְּצָרִיךְ עִיּוֹן:**

פרק יא - משנה ג

[יב] לבריות. קונם יהא עלי כל מה שאני נהנה לבריות. רש"י: **[יג]** וכי תימא דהא ודאי בעל אין פרנסתו אלא מן הבריות והווי ליה בריות כחוננוי שאין פרנסתו אלא ממנו דאמר יפר, לא קשיא, דהתם אסר לה פרות חנוני אפלו בזמן שמביאם לה בעל, הלכך יפר, אבל הכא לא אסרה אנפשה פרות הבריות אלא הנאת הבריות, הלכך כל היכא שהבעל לוקח אותם מתרת בהן, שאינה נהנה מן הבריות אלא מן הבעל. הר"ן והרא"ש: **[יד]** בלקט כו'. אפלו טובת הנאה לית בהו, דלא כתיב בהו נתינה. הרא"ש. ומהאי טעמא מפרש בגמרא דלא תנן נמי מעשר עני, משום דלא פסיקא ליה, דדוקא במתחלק בתוך הגרנות דכתיב גביה והנחת בשעריך שרי לה לאתהנויי, אבל במתחלק בתוך הבית דכתיב נתינה ונתתה ללוי ולגר אסור לה לאתהנויי. ועין תוספות יום טוב: **[טו]** וקשה גבי חנוני אמאי יפר והרי יכולה להנות מלקט כו'. ויש לומר דמירי בימות הגשמים דליכא לקט כו'. תוספות והרא"ש: **[טז]** כהנים כו'. אין זה תלוי בנדר אשה ואמרו בכאן לדמיון הדין כו'. הרמב"ם: **[יז]** על פרחו. אף על גב (דגבי נדרים) טובת הנאה ממון, כיון שאסר כל הכהנים והלוויים בהנאה אי אפשר לתנו לשום כהן ולוי, ואין לו בהם טובת הנאה ואי אפשר לעכבו לעצמו, הלכך הוי כאילו אינם שלו. ועין משנה י' פרק ט' דבבא קמא. ועין תוספות יום טוב: **[יח]** אחרים. ולא אלו, וטעמא דשיך בהו טובת הנאה. ולהכי לקט כו' ומעשר עני דגרן דלא שיך בהו טובת הנאה כלל תנן דיכולה להנות ואף על גב דהוי כמו האומר אלו, שהרי לא נאסרו אלא לאשה זו מחמת נדר עצמה, אלא טעמא משום דלא שיך בהו כלל שום טובת הנאה, ולהכי לא תנן נמי עניים נהנים לי. ועין תוספות יום טוב:

פרק יא - משנה ד

[יט] ואין להקשות והרי יכולה אשה לומר איני נזונת ואיני עושה כמו שאיתא במשנה ד' פרק ה' דכתבות, דהא לא אמרה אלא איני עושה ולפיכך הויא כמפקעת מידי שעבוד, שאינה יכולה: **[כ]** והא דתנן במשנה ב' פרק ו' דערכין דאין הקדש מוציא מידי שעבוד מלוה, התם הקדש דמים והכא קרבן דקדשת הגוף הוא. רש"י: **[כא]** תעדיף. מוקמינן לה בגמרא בהעדפה שעל ידי הדחק. הר"ן. והינו משום דכשנותן לה מעה המותר שלו: **[כב]** דכיון דמדינא חיל אי לאו דאלמוהו רבנן לשעבודיה, כי אלמוהו הני מלי לכל היכא דקימא קמיה לא לחיל, אבל נתגרשה כאילו

חיל מעקרא דמי כיון דמדינא ראוי לחול. הר"ן ותוספות. ומשמע דהפך מועלת לאחר הגרושין: **[כג]** פרוש להקדוש ברוך הוא שעשאם. אבל אין לפרש למלאכתו, דאם כן הוה ליה למימר למעשיהו כדאשכחן סוף פרק קמא דנדריים. ועין תוספות יום טוב:

פרק יא - משנה ה

[כד] בתו. והפר לשים בתו. רש"י: **[כה]** וזה לשון הרמב"ם, ועל הדבר שנדרה עליו ושידע (הדבר) [הנדר] שנדרה, והראיה גם כן למה שאמר ושמע כו'. עד כאן. לפי שיש שני שנויים, אם על איזה דבר שנדרה כלומר או תאנים או ענבים, אם באיזה (דבר) [נדר] נדרה כלומר או בנזיר או בקרבן:

פרק יא - משנה ו

[כו] אלו שאיני כו'. לשון הרמב"ם אסרה עצמה בתאנים וענבים, בין בנדר בין בשבועה, בין שאסרה עצמה בכל המין בין שאמרה תאנים וענבים אלו. משמע שמפרש דמתניתין תרתי קאמר, או שאמרה אלו או שאמרה שאיני טועמת, דהינו בכל המין. ועין תוספות יום טוב: **[כז]** כלומר שאין הנדר מופר עד שיפר כלו, אבל מה שהפר מופר כו' וכלי עלמא מודו בהכי. הר"ן: **[כח]** דאי לא תימא הכי לתקש הפרה להקמה: **[כט]** משום דנעשה הנדר טעות מעקרו, הלכך כיון דהתר מקצתו התר כלו, שלא היה דעתו אלא שיהא כל הנדר קים. אבל הפרת הבעל שהוא מכאן ולהבא, מה שהתר התר, והשאר עומד באסורו. הרא"ש: **[ל]** שני נדריים. בגמרא מוקמינן למתניתין דרבי שמעון היא, דאמר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד, פרש הר"ן הכי נמי לא חשיבי שני נדריים עד שתאמר שאיני טועמת לכל אחד ואחד, אבל אם אמרה קונם שאיני טועמת לא תאנה ולא ענב, לרבי שמעון נדר אחד הוי ולרבנן הוה להו שני נדריים:

פרק יא - משנה ח

[לא] **מחנתנו**. קרי ביה חתנו כמו חתן משה: **[לב]** **מעות**. הא דנקט מעות, משום דאי יחייב לה מזונות אין צריך לומר לה פלוס לפי שאין לבעל זכיה בהן, והינו דתנו בפרק אין בין המדר וזן את אשתו, ולא הצריכוהו לומר ובלבד כו', משום דכיון דאיהו זכה במקום הבעל לית ליה לבעל שום זכות באותן מזונות, שהרי אפלו נתן לה בעלה מזונות הקצובים לה וצמצמה והותירה אין לבעל זכות באותו מותר פלוס. הר"ן: **[לג]** **אלא כו'**. הרמב"ם והר"ב לא פרושו אי דוקא בעינן הני תרי לישנא אבל על מנת שאין לבעל רשות בהם בלחוד לא מהני, ואי לאו דוקא. ודעת הר"ן לדעת הרמב"ם דעל מנת שאין לבעל רשות בלחוד לא מהני, ומתניתין רבי מאיר היא כו'. ואפלו באומר כל מה שתצאי עשי, הואיל ואמר שאין לבעל רשות מהני לשמואל, דכי היכי דמיחד לדבר אחד מהני הכי נמי כיון דמיחד לאותו דבר שתצאה לעשות מהן כל שעה ושעה מהני, שאין קנין חל אלא באותה שעה שתצאה לעשות בהן איזו דבר לאותו דבר בלחוד. ולי נראה דהרמב"ם מפרש דשמואל סבירא ליה דאפלו לרבנן על מנת כו' בלחוד לא מהני, וסובר נמי דעד כאן לא אמר שמואל דבעינן תרי לישנא אלא באומר מה שתצאי עשי, אבל כי אמר מה שאת כו' אפלו לא אמר על מנת כו' מהני, שכשמיחד תנאי במתנה עצמה סגי לרבנן. אבל הר"ב מפרש בפרק אי דקדושין משנה ג' דהלכה כחכמים ולא הצריך אלא על מנת כו', וכאן סתם ומשמע דבעינן תרוניהו, וצריך עיון. ועין עוד בפרק ח' דסנהדרין ב"הר"ב משנה ג':

פרק יא - משנה ט

[לד] **בו ביום**. שנשאת, כדאוקי לה בפרק נערה בשנשאת ונתגרשה בו ביום, וכי קתני נדרה בו ביום לרבותא נקטיה, דאף על גב דבו ביום היתה ברשות אביה קדם שנדרה, אפלו הכי כיון שנשאת אין לה תקנה אפלו לאותו יום עצמו. הר"ן: **[לה]** ואי הך חזרה דארוסין בלחוד היא נמי אינו יכול להפר בשתפית האב, דכיון שנשאת שוב אין לאביה זכות בה. הר"ן: **[לו]** **זה הכלל**. לאתויי מסר האב או שלוחיו לשלוחי הבעל. גמרא:

פרק יא - משנה י

[לז] וכן כתב הרא"ש. וטעמיהו שהרי יש מהן שנדריהו קימין מפני שכבר נתבגרה. אבל הרמב"ם כתב רוצה לומר שהו היו נערוות בשעת קבלת

הַקְדוּשִׁין, וְכָל מָה שֶׁמוֹנֶה מֵהוּן בּוֹגְרֵת רוּצָה לומר שֶׁהיא בִּשְׁעַת הַנֶּדֶר כָּבֵר בְּגֵרָה. וְהַרְ"ב הִתְחִיל בְּפִרּוּשׁ הָרַא"ש וְסִיִּים בְּפִרּוּשׁ הַרְמַב"ם: **[לח]** הַנֶּדֶר תִּשָּׁע כְּלָהוּ אֵיתְנָהוּ בְּכָלֵל תִּלְתַּת דְּהֵינּוּ יְתוּמָה בְּחַיֵּי הָאָב וְיְתוּמָה מִמֶּשׁ וּבּוֹגְרֵת כּוֹי. אֶלָּא דְרַבֵּי יְהוּדָה פְּלִיג כָּל חַד לְתַלְתָּא כְּדֵי לְחַדְדַּד הַתְּלַמִּידִים. הַרְ"ן: **[לט]** עֲדִין כּוֹי. אֲשֶׁמוּעֵינּוּ דְאַפְלוּ הֵיטָה קִטְנָה כְּשֶׁנִּשְׁאַה, יְצַתָּה מִרְשׁוֹת אָבִיָּה בְּהִנְהוּ נִשׁוּאִין, וְכִי קִתְּנִי וְעֲדִין הִיא נֶעְרָה הוּא הַדִּין נִמִּי אֶפְלוּ הִיא קִטְנָה כִּינּוּ שֶׁנִּשְׁאַת אִין לְאָבִיָּה רְשׁוֹת בָּהּ, וְהֵאֵי דְנִקְטָה נֶעְרָה מִשׁוּם דְנִדְרֵי קִטְנָה אֵינָם כְּלוּם. הַרְ"ן. וְהַרְמַב"ם פִּרְשׁ שֶׁנִּתְקַדְּשָׁה כְּשֶׁהֵיטָה קִטְנָה וְחִזְרָה לְבֵית אָבִיָּה וְעֲדִין הִיא נֶעְרָה וְאַחַר כֵּן נִתְקַדְּשָׁה, אָבִיָּה וּבַעֲלָה מִפְּרִין נְדָרֶיהָ, וּפְלִיג עַל דִּין נֶעְרָה שְׁלִישִׁית שְׁמֹנֶה רַבִּי מֵאִיר. תּוֹסְפוֹת

פרק יא - משנה יא

[מ] וְכֵן בְּסִיפָא, שֶׁכֵּן מָה שֶׁאֵינָה רְשָׁאָה לַעֲשׂוֹת לְאָבִיָּה וּלְאָבִיו כְּדֵי שֶׁלֹּא תֵאָסֵר עָלָיו גַּם כֵּן גְּנָאֵי הוּא לּוֹ. טוּר. וַיֵּשׁ לומר שֶׁיִּתְרָה הוּא גְּנָאֵי לּוֹ שֶׁלֹּא תִהְיֶה מִמָּה שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה, אֵי נִמִּי לְהַפְדָּ, הַלְּפָד תְּרוּוֹהוּ צְרִיכִי:

פרק יא - משנה יב

[מא] גְּמָרָא. דִּיכּוּלָּה לְמִימַר אָנָּה הָא חֲזִינָא, גְּבָרָא הוּא דְנִסְתַּחֲפָה שְׂדָהוּ, כְּלוּמַר קְדֻשַׁת כְּהֵנְתוּ גְרָמָה לּוֹ, דְּהָא אֲנִס בְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁרֵי שְׁרֵי, הַלְּפָד מְזִלוּ גְרָם וַיֵּשׁ לָהּ כְּתֻבָּה: **[מב]** עַץ שֶׁתִּשְׁעוּן עָלָיו לַעֲת זְקֵנְתָהּ וְאִם תָּמוּת יִקְבְּרָנָה. רִשִׁי: **[מג]** וּבַעַל בְּכָלֵל. וְאָף עַל גַּב דְּבִמְשָׁנָה גִי לֹא הוּי בְּכָלֵל כָּל הַבְּרִיּוֹת, הֵכָא מוֹכַחַא מִלְתָּא, דְּהָא מְכַוְנָה לְאַסֵּר הַמִּתְרָ, וְלְכָל יִשְׂרָאֵל הָא קִיִּימָא בְּאַסוּר אֲשֶׁת אִישׁ. גְּמָרָא: **[מד]** בְּאַחַר. דְּשִׁמְא תִלְדָּ לְמַקּוּם שְׁאִין מִפְּרִין בָּהּ וּבְנִדְרָה וְתִנְשָׂא. הַרְ"ן: **[מה]** תְּבִיא רְאִיָּה כּוֹי. אֵיכָּא לְמִידָק, כִּינּוּ דְמִדִּינָא מִתְסַרָא אַבְעָלָה כְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה, אִסוּר שְׂבָה לְהִיכֵן הַלְּדָ, וְכִי תִימָא דְכָל דְמִקְדֵּשׁ אֲדַעְתָּא דְרַבְּנָן מְקַדֵּשׁ וְכִי אֲמַרָה טְמֵאָה אֲנִי אֶפְקַעֵינָהוּ רַבְּנָן כּוֹי, דְּהִתִּינַח כְּשֶׁאֲוֹמְרֵת לְכָשֵׁר נִבְעֵלְתִי, אֲבָל כְּשֶׁנִּבְעֵלְתִי לְפִסּוּל שְׁנַעֲשִׂית חֲלָלָה אֲפִתִּי אִסוּרָה לְבַעֲלָהּ, וּמִתְנִיתִין סְתֵמָא קִתְּנִי. וְתִרְצוּ דְמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה לֹא דִינָא קִתְּנִי, דְמִדִּינָא וְדֵאֵי אִין הָאֲשָׁה נֶאֱמַנְתָּ לומר טְמֵאָה אֲנִי לָךְ לְהַפְקִיעַ עֲצָמָה מִבַּעֲלָהּ שֶׁהִיא מְשַׁעֲבֶדֶת לּוֹ, אֶלָּא מִשׁוּם דְּהָא מִלְתָּא דְטְמֵאָה אֲנִי לָךְ כְּסִיפָא לָהּ תִּקְיִנוּ בְּמִשְׁנָה רֵאשׁוּנָה לְהִימְנוּהָ, דְאֵי

לאו דְּקוּשָׁטָא קְאָמְרָה לֹא הוּת מְזַלְזָלָא נְפִשָׁה לְמֵימַר הֵכִי, וּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה
אוֹקְמוּהָ אֲדִינָא. הָר"ן. וְעֵינן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **מו** וַתְּהִי נְטוּלָה כּוֹי.
בְּפָרְק ג' דְּכָרְתוֹת מְפָרֵשׁ כְּמָה גְּוֵי דְאָסוֹר חָל עַל אָסוֹר, וּמְנִיְהוּ אָסוֹר
מוֹסִיף, וְהֵכִי נְמִי דְכֹתְתָהּ, דְאָף עַל גַּב דְּכָבֵר הִיא אָסוֹרָה לְעֵלְמָא בְּאָסוֹר
אֲשֶׁת אִישׁ, מְגוֹ דְאֵתוֹסֵף בְּנִדְרָה אָסוֹר עַל בְּעֵלָהּ, חָל נְמִי עַל הָאַחֲרִים,
וּבְאָסוֹר מוֹסִיף אָף רַבִּי יוֹסִי מוֹדָה: